

[Lone Dybkjær]

dere vil dele af grundlaget for tilsagn om tilskud fra bl.a. EF bortfalde.

Forslagsstillerne mener, at der med denne bevilling er skabt mulighed for at give vedvarende energi et løft, og håber meget, at Nørre-Åby kommune vil tage opgaven op. Opgaven har jo ikke alene dansk og europæisk betydning, men har et videre perspektiv, idet dele af projektet også peger over imod anvendelse i udviklingslandene.

Jeg skal hermed anbefale forslaget til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Anden behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om ændring af søloven.
(Fremsat 7/10 82. Første behandling 13/10 82. Betænkning 11/11 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af lovforslag nr. L 28:

Forslag til lov om stålhandelens overholdelse af listepriiser m.v.
(Fremsat 13/10 82. Første behandling 26/10 82. Betænkning 11/11 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-5
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 52:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig støtte til indeksfinansieret boligbyggeri og om ændring af lov om boligbyggeri. (Ændring af kvoter til støttet byggeri).
(Fremsat 10/11 82).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4-8 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 53:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Vedligeholdelse og istandsættelse af almennyttige boliger, bidrag til Boligselskabernes Landsbyggefond og delvis indbetaling af disse til statskassen, huslejeboycot m.v.).
(Fremsat 10/11 82).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 54:

Forslag til lov om ændring af lov om leje.
(Fremsat 10/11 82).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 55:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene.
(Fremsat 10/11 82).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 56:

Forslag til lov om ændring af lov om individuel boligstøtte.

(Fremsat 10/11 82).

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 18:

Forslag til folketingsbeslutning om forøgelse af byggeriet og begrænsning af stigningen i boligudgifterne.

Af Knud Damgaard (S) m.fl.

(Fremsat 10/11 82):

Forslagene sattes til forhandling.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg skal meddele, at taletiden for ordføreren er aftalt til 15 minutter i første omgang.

*Forhandling***Boligministeren (Bollmann):**

Da vi har regeringens lovforslag til behandling sammen med et beslutningsforslag fra socialdemokratiet, skal jeg om beslutningsforslaget kun komme med nogle enkelte bemærkninger. Det er stort set de samme ting, det drejer sig om.

Vedrørende punkt 1 i det fremsatte forslag til folketingsbeslutning er jeg enig i, at indeksobligationernes kurser ikke har det for godt og bør søges forbedret, først og fremmest af hensyn til statsfinanserne. Spørgsmålet skal tages op, og jeg har også netop som udtryk for den betydning, vi tillægger finansieringsproblemerne, nedsat et embedsmandsudvalg, der skal overveje problemerne omkring indeksfinansieringen og specielt finansieringen af det byggeri, der ydes rentebidrag til.

For så vidt angår udformningen af en beskatningsordning for livsforsikringsselskaber og pensionskasser skal jeg her kun henvise til det forslag, skatteministeren vil komme frem med om indførelse af en midlertidig formueafgift på visse pensionskapitaler. Jeg går ud fra, at forslaget bliver fremsat her i tinget i næste uge.

Jeg kan endvidere tilføje, at regeringen ikke for nærværende har planer om at ændre lovgivningen om offentlige fondes adgang til at købe indeksobligationer.

Med hensyn til oplysning om indeksslånene mener jeg, at realkreditinstitutterne på lånta-

gersiden udfører et godt oplysningsarbejde, men det er muligt, at der på den anden side er et udækket informationsbehov. Det må vi overveje.

Med hensyn til kvoterne for det støttede byggeri er jeg enig i, at vi må i gang med at diskutere kvoterne for 1984 og 1985. Jeg forstår godt, at der af planlægningsgrunde er et behov hos byggeriets folk for at få disse ting at vide i god tid. Jeg vil dog gerne påpege, at vi også på boligministeriets område skal tage del i de besparelser, der skal gennemføres for at sanere landets økonomi, og for at opnå det sparemål har jeg altså fremsat et forslag om overførsel af en del af kvoten, nemlig 2.000 boliger, fra det almennyttige byggeri til det private andelsbyggeri. Derimod har vi, som det også vil fremgå af forslagene, fastholdt kvoten på 4.000 ungdomsboliger. På den måde er det min opfattelse at vi kan bevare aktiviteten og beskæftigelsen i byggesektoren, samtidig med at vi opnår de nødvendige forbedringer på de offentlige budgetter.

For så vidt angår de øvrige punkter i beslutningsforslaget skal jeg henvise til de fem lovforslag på boligområdet, som også behandles her. I disse lovforslag har vi udmøntet nogle foranstaltninger, som regeringen finder vil være egnede til at rette op på den vanskelige økonomiske situation for byggeriet og for landet.

Jeg vil da gerne sige, at vi tror ikke, at netop de forslag, vi har fremsat, absolut er de vises sten. Det har jeg også sagt til dagspressen. Vi er indstillet på under udvalgsarbejdet at få en drøftelse med så mange partier her i tinget som muligt. Jeg vil også gerne sige, at jeg i den forbindelse har bemærket de udspil, der er kommet fra det radikale venstre.

Jeg vil godt slutte denne omgang af med at understrege, at netop hensynet til beskæftigelsen har været det helt overordnede i udformningen af de lovforslag, regeringen er fremkommet med, og som skal behandles her i dag.

Knud Damgaard (S):

De lovforslag, regeringen har fremsat, vil i deres praktiske virkning kunne karakteriseres som så stygge, at kun en finansminister kan holde af dem. Det gælder måske også en statsminister.

[Knud Damgaard]

Det er da også karakteristisk for kommentarerne fra ledere i bolig- og byggebranchen, at man finder, det er nedskæringsforslag uden positiv virkning. Det er vi i socialdemokratiet enige i. Her er tale om perspektivløse forslag, der øger de byrder, som regeringen allerede har lagt på befolkningen.

Når det gælder det almennyttige byggeri, nedskæres antallet af boliger fra 12.000 til 10.000. Der er ikke tvivl om, at der her er gjort en indrømmelse til det radikale venstre, som har ønsket at få udvidet kvoten af andelsboliger fra 1.500 til 3.500. Vi er ikke glade for private andelsboliger i nybyggeriet, og vi er det specielt ikke i en situation, hvor reallønnen vil gå ned. Det medfører, at folk, der kan flytte ind i en almennyttig bolig for ca. 8.000 kr., skal betale omkring 80.000 kr. for at skaffe sig en andelsbolig.

Det er derfor forståeligt, at man har fundet det nødvendigt at sætte et beløb af på 1. mill. kr. til oplysningsarbejdet om andelsboligens velsignelser. De penge kunne passende have været anvendt på en bedre måde. Ministeren ved hvor. Den 27. august i år gav CD tilsagn om, at der skulle gennemføres en oplysningskampagne om indeksfinansieringen. Denne finansieringsform rummer mulighed for at få gang i byggesektoren. Derfor må vi have sådan en oplysningskampagne. Det mærkelige er, at CD, der så stærkt støttede denne finansieringsform, ikke med det givne tilsagn har draget omsorg for, at en sådan kampagne sættes i værk.

Den nedskæringslinje, der ligger i ændringerne af kvoten, er endnu tydeligere, når det gælder den særskat, der pålægges de ældre almennyttige boliger. Ingen er i tvivl om, at det i forbindelse med opretning og modernisering kan være nyttigt at have flere midler til rådighed. Fra landsbyggefondens ved vi, at der er stærk gang i arbejdet, og at der kan bruges flere midler til det. Det, der nu sker, er, at de øgede bidrag for 60 og 65 pct.s vedkommende skal gå direkte i statskassen. Det forekommer helt urimeligt.

Der er ikke tvivl om, at denne omlægning er et direkte brud på boligforliget af 1979, hvor vi sammen med venstre og det radikale venstre vedtog, at de bidrag til landsbyggefondens, som skulle anvendes til støtte for nybyggeriet, nu skulle være til rådighed for opretning og modernisering i den boligmasse, hvorfra pengene kom. Denne nye ordning

er ikke mindst uheldig, når regeringen søger at give det indtryk af, at det, den ønsker, er at øge beskæftigelsen i byggebranchen. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at afværge en særskat, som går direkte i statskassen.

Regeringens beslutning om, at der kun skal ske halv regulering for faktiske stigninger i byggeomkostningerne i årene 1983-86, når det gælder rammebeløbene, som det almennyttige byggeri baserer sig på, vil føre til en meget uheldig, kortsynet standardforringelse.

Jeg er ikke i tvivl om, at en eller anden vittig hund – med rette – vil karakterisere den forringelse, der kommer i cirkulæret, med navnet »hundehuscirkulæret«. Boligselskabernes Landsforening har foretaget beregninger, der helt klart viser, at der ikke er belæg for den påstand, at almennyttigt byggeri kan opføres til priser væsentligt under rammebeløbene. Blicher det praktiseret, vil det have til resultat, at der kommer en stærk standardsænkning for flertallet af lejligheder.

Billigere bliver det bestemt ikke for lejere i den private boligmasse. Forhøjelserne i bidrag til vedligeholdelse og opretning vil medføre meget store lejestigninger for beboerne. Lejernes Landsorganisation har beregnet stigningen til samlet at betyde 170 mill. kr. i 1983, stigende samlet til 510 mill. kr. i 1986. Lejestigningerne skal opkræves såvel i regulerede som i uregulerede områder og indsættes på en konto i Grundejernes Investeringsfond. Udbetalingen til de enkelte grundejere fra investeringsfonden begynder i 1983. Dette punkt må nødvendigvis give anledning til at få sikret, at lejerne nu får sikkerhed for og langt større indflydelse på anvendelsen af disse midler og samtidig beføjelser til at stille forslag om det, de ønsker at få udført i deres boliger.

Dette bringer spørgsmålet om beboerdemokratiet ind i billedet. I 1975 fik vi indstiftet beboerdemokratiet. Det var første gang, at en akademisk debat om nærdemokrati blev omsat til praksis. Det er i vid udstrækning lykkedes at opstille dette beboerdemokrati, men der er stadig mangler ved det. Det, der mangler, er først og fremmest, at lejerne får mulighed for at øve indflydelse på det, der skal ske i ejendommen. Det må væsentligst tage sigte på, at lejerne bliver medbestemmende med hensyn til vedligeholdelse

[Knud Damgaard]

og renholdelse af ejendommen. Det må også medføre, at lejerne får forelagt udlejernes ønsker om forbedring af ejendommen, samt at lejerne kan kræve, at de af udlejeren stillede forslag kan afgøres ved en afstemning blandt beboerne. Disse ting hører afgørende med i vurderingen af rimeligheden i de forøgelser af bidrag, som regeringsforslaget rummer.

Det er også uforståeligt, at regeringen ikke har lagt op til en ensartet lejelovgivning for hele landet. Opdelingen i regulerede og uregulerede områder forekommer i dag meningsløs og vil give så store skævheder i huslejedannelsen, at man nødvendigvis må se på disse forhold. I uregulerede områder er det som bekendt det lejedes værdi, der bestemmer huslejen. En vurdering af det lejedes værdi er ofte meget vanskelig og skaber stor usikkerhed. Dertil kommer, at den boligmangel, der kan konstateres, gør huslejestigningerne afhængige af udbud og efterspørgsel. Vi ved, at det i praksis betyder for store stigninger, og må derfor kræve, at der nu endelig sikres en ensartet lovgivning på dette område. Hele landet må have et grundlag, der bygger på det omkostningsbestemte princip ved lejeansættelser.

Forslaget vedrørende individuel boligstøtte og boligsikring er en grov nedskæring. Jeg forstår godt, at regeringen ikke har haft lyst til at vise konsekvensberegninger frem. Dem har så til gengæld andre foretaget. De beregninger, der er lavet, viser, at familier i det nye almenyttige byggeri vil miste ca. 2.000 kr. på årsbasis på grund af nedskæringerne af boligsikringen.

Regeringen har søgt at give befolkningen det indtryk, at pensionister holdes fri af denne nedskæring. Boligydelsen skulle der ikke ændres ved. Dette er i direkte strid med sandheden. Den hidtidige pris- og løntalsregulering bortfalder. Konsekvensen er en nedgang i boligydelse på ca. 1.000 kr. for pensionister med lave indkomster, som bor i det nyere almenyttige byggeris små, velindrettede lejligheder, der netop tager sigte på bl.a. ubemidlede pensionister. Det, der sker, er, at den gældende pris- og løntalsregulering af satser og beløbsgrænser sættes ud af kraft i 1983 og 1984. I stedet indføres en regulering på 4 pct. Den gældende lov ville have ført til en regulering på 10 pct. i 1983, idet denne regulering er baseret på juli pristallet i 1982.

Løftet til pensionisterne bryder man altså med dette lovforslag.

Slem er det hele i virkeligheden, men værst er det måske, at regeringen forholder sig passivt i forhold til den katastrofale situation, der eksisterer i byggesektoren. Konkurrencer og ledighed udgør tragiske talstørrelser. Intet forslag til bedring er lagt frem. Socialdemokratiet erkender, at der ikke findes lette løsninger, endside mirakelløsninger, men den rådvildhed, der hersker i regeringen, kan ikke accepteres.

Jeg har allerede nævnt indeksfinansieringen i forbindelse med spørgsmålet om en oplysningskampagne. Derudover er det nødvendigt, at der træffes de politisk-økonomiske foranstaltninger, der er påkrævede. Her spiller pensionskasser og forsikringsselskaber en afgørende rolle. Den tidligere regering lagde i den forbindelse afgørende vægt på et forslag, der kunne have sikret en kurs på indeksobligationer i nærheden af pari. Det kunne der ikke findes forståelse for. Nu har regeringspartierne overvundet betænelighederne ved beskatning af disse fonde og serverer os så et forslag, der er blotlet for perspektiv. Det, der kunne være blevet til et konstruktivt forslag til gavn for byggeriet, er i stedet blevet til et formueskattetogt uden perspektiv.

End ikke den detalje at friholde indeksobligationer for beskatning eksempelvis i 1983 har man kunnet enes om. Indeksobligationernes muligheder må derfor have en fremtrædende plads i debatten. Vi ønsker indeksobligationer fritaget for beskatning, indtil vi gennem en skattereform kan opnå en realrentebeskatning. Det vil kunne bidrage til en bedring i byggeriets situation i 1983.

Vi må dernæst have sikret, at den sociale pensionsfond og andre offentlige fonde får mulighed for og tilskyndelse til at udvide deres obligationsbeholdning med indeksobligationer. Med en fornuftig kurs på disse obligationer vil ejerboligen få en rimelig chance. Det kunne medvirke til at få ryddet op i tallet af usolgte huse og bidrage til, at der kom gang i nybyggeriet af ejerboliger. Dette er hårdt tiltrængt også af hensyn til det hjemmemarked, der er nødvendigt som en forudsætning for udbygning af eksporten.

Vi må dernæst sikre, at det meget store behov for ungdomsboliger bliver dækket.

[Knud Damgaard]

Derfor foreslår vi, at kvoten øges til 3.000 i hvert af årene 1984 og 1985.

Der må sikres bevillinger til det stigende antal af byfornylsesarbejder, som opfylder betingelserne for at komme i gang. Det vil være en praktisk beskæftigelsesforanstaltning, der hurtigt giver resultater. I det hele taget forekommer det, at regeringen er meget passiv over for hele byfornylsese- og boligforbedringsprogrammet. Der er ikke tvivl om, at det bliver nødvendigt i de kommende år at gå effektivt i gang med at få forbedret de mange tusinde boliger, som er langt under den standard, der kræves i dag. Dertil kommer den hermed forbundne byfornyelse, som vil medføre et stærkt behov for nybyggeri af boliger. Vi ønsker færre nedrivninger, men vil også stå over for flere sammenlægninger af små lejligheder. Hver gang det sker, er der behov for en ny bolig ekstra. Dette skal med ved vurderingen af behovet for det samlede boligbyggeri i 1980erne.

Socialdemokratiet kan ikke støtte ideen om fradrag i forbindelse med vedligeholdelse og forbedring af boliger. Det er asocialt, og erfaringen fra 1977 har klart dokumenteret, at det er værdiløst i praksis. Vi ønsker derimod at videreføre tilskudslovgivningen til energibesparende foranstaltninger. Ordningen har været en succes og stærkt beskæftigelsesfremmende.

At der gøres noget effektivt for at bedre situationen i byggesektoren, vil være en forudsætning for socialdemokratisk deltagelse. Vi vil gå til udvalgsarbejdet med det sigte at få vore forslag med i forhandlingerne. Boligministeren har offentligt markeret, at han forventer at kunne få socialdemokratiet i tale. Med de foreliggende lovforslag er udsigterne ringe. Der skal luges mange tidsler ud, og der skal gødes og plantes nyt, der kan bedre bygge- og boligsektorens situation. Vi møder i udvalget med lugejern og planteske. Det skal så vise sig, om regeringen er i besiddelse af den vilje og fleksibilitet, der skal til for at få en samlet løsning.

Agnete Laustsen (KF):

Fælles for de fem lovforslag, vi her behandler under ét, er boligministerens bemærkninger i fremsættelsestalen om, at »lovforslagene skal ses som et led i regeringens bestræbelser på at nedsætte de offentlige ud-

gifter« og at der »er taget et vidtstrakt hensyn til, at aktiviteten inden for boligbyggeriet ikke må falde, samt til, at balancen mellem huslejerne i privat og almennyttigt udlejningsbyggeri ikke må forrykkes«.

Det vil altså kort sagt sige, at der er tale om en bunden opgave. Vi må se lovforslagene som forslag, der i vidt omfang tilgodeser ønsket om besparelser. Det vil jeg gerne med det samme sige at vi fra konservativ side naturligvis er indstillet på – hele den økonomiske situation taget i betragtning. Også denne sektor må bidrage.

Til gengæld vil jeg også sige, at vi lægger megen vægt på det, boligministeren selv har understreget: at vi skal bevare og helst fremme aktiviteten i byggesektoren, der, som det så malende hedder i bemærkningerne til socialdemokratiets beslutningsforslag, for øjeblikket er tvunget helt i knæ.

Vi kan derfor til en start med glæde konstatere, at de spareforslag, regeringen allerede har fået vedtaget, har resulteret i et rentefald. Vi har dermed utvivlsomt givet byggeriet den mest velkomne håndsrækning, det overhovedet kan få, idet det altid har været vor opfattelse, at byggeriet helst skal kunne klare sig uden kunstige offentlige støtteordninger.

Må jeg i øvrigt, inden jeg går over til at kommentere de enkelte lovforslag, generelt sige, at det naturligvis er beklageligt, at disse forslag ikke kan tilgodese det, som jeg synes vi mere end noget har behov for i boliglovgivningen, nemlig forenkling og klarhed. Reglerne er utvivlsomt påkrævede, når vi skal indføre disse nye foranstaltninger og indgreb, men jeg vil da gerne spørge boligministeren: hvornår tror ministeren der bliver mulighed for at nedsætte, lad os kalde det en forenklingsbande, som kan gennemgå samtlige boliglove, der regulerer selv de mindste detaljer, og som i dag selv fagfolk næppe fuldt ud kan forstå? Det vil unægtelig være en værdig opgave for ministeren, og jeg tror, jeg godt kan sige, at lykkes den, så vil han have indskrevet sit navn med neonskrift over den fremtidige boliglovgivning.

Vi skal som nævnt efter de fem lovforslag fra regeringen også behandle et socialdemokratisk beslutningsforslag, og som bekendt har også de radikale fremsat planer om initiativer på boligområdet. Der er altså meget bred forståelse for, at der skal gøres noget,

[Agnete Laustsen]

og om end jeg da gerne indrømmer, at forslagene kan forekomme indbyrdes modstridende, er det mit håb, at vi under udvalgsbehandlingen kan være så fleksible og imødekommende over for hinanden, at det skulle være muligt at nå frem til et bredt forlig på dette meget vigtige område – især hvis hr. Knud Damgaard også vil bidrage med både skovl, spade og rivejern og sit glade gartner-smil. Så tror jeg, at det lykkes.

Det første lovforslag går ud på at flytte 2.000 boliger fra kvoten for almennyttigt byggeri til kvoten for private andelsboliger. Vi kan gå fuldt ind for dette. Jeg vil imidlertid gerne have bekræftet hos ministeren, at kvoten for boliger til ældre og handicappede – den er for tiden på 1.000 – bevares uændret. Vi finder, det er meget væsentligt, at vi har boligformer, hvor denne del af befolkningen kan bevare eget hjem fremfor at skulle henvises til institutionsanbringelse, og vi lægger derfor fra konservativ side vægt på, at denne del bevares og om muligt udvides, og at en del af den eksisterende kvota eventuelt kan benyttes til almindeligt byggeri for handicappede og ældre.

Vi noterer, at dette forslag betyder en ganske væsentlig besparelse for det offentlige via den sparede grundkapital. Det er rigtigt, som det er blevet anført, at indskud til en andelsbolig – der kræves jo 20 pct. egenkapital – kan være en belastning for mange. Jeg vil derfor spørge ministeren, om der måske kan forhandles med henblik på en lånegarantiordning, så det bliver muligt for flere at skaffe egenkapital.

De næste tre lovforslag, om ændring af lov om boligbyggeri, lov om leje og lov om midlertidig regulering af boligforholdene, vil jeg gerne omtale under ét, da de alle vedrører spørgsmålet om hensættelse af midler til vedligeholdelse og istandsættelse af lejligheder henholdsvis i det almennyttige byggeri og i den private boligmasse, såvel i regulerede som i uregulerede områder.

Jeg kunne godt have ønsket, at vi i denne sammenhæng også havde haft ministerens forslag om skattefradrag for vedligeholdelsesudgifter, men det når forhåbentlig frem så hurtigt, at vi kan få det med under udvalgsbehandlingen.

Vi finder det meget væsentligt, at der kan skabes økonomisk baggrund for at sætte såvel vedligeholdelsesarbejder som brand- og

energisikringsarbejder i gang såvel i den almennyttige som i den private sektor, og vi kan derfor acceptere, at der afsættes beløb til disse opgaver således som foreslået.

Spørgsmålet er imidlertid, om disse henlæggelser kan dække de meget store udgifter, der godt kan blive tale om, især inden for brandsikringsområdet. Jeg vil da gerne høre ministeren, hvad han regner med at brandsikring af ejendomme – og det er jo ejendomme efter år 1900, der vil blive tale om – vil komme til at andrage.

Jeg vil også gerne påpege de store udgifter, der er forbundet med bl. a. tag- og altanreparationer, og i den forbindelse gøre opmærksom på, at den regulering af kontoen for udvendig vedligeholdelse, som foreslås, næppe er stor nok til at dække afholdelse af disse udgifter.

Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at jeg finder, at der nu bør tages initiativ til at regulere det afkast, som private boligudlejere får, et afkast, der i årevis har været fastfrosset til 7 pct. af 15. alm. vurdering med den konsekvens, at en stor del af denne boligmasse i dag faktisk er inderlig forfalden, simpelt hen fordi der ikke er tilstrækkelige midler til påkrævede vedligeholdelsesarbejder.

Det foreslås fra ministerens side, at de beløb, som skal hensættes til vedligeholdelse, skal indsættes på en særlig konto i Grundejernes Investeringsfond for de private boliger. Det kan måske synes en ret så kompliceret ordning, og man kunne måske tænke sig, at også banker og sparekasser kom ind i billedet. Jeg vil da gerne have, det bliver overvejet.

Men uanset hvilken ordning vi nu måtte kunne enes om, savner jeg nogle bemærkninger om, hvorledes skatteordningen skal være for disse beløb. Det er næppe ukendt, at skatte- og boligmyndigheder anlægger forskelligt syn på f. eks. forbedringer kontra vedligeholdelser, så jeg henstiller, at vi hurtigst muligt får dette problem klaret, så vi ikke ender i samme situation som i 1980, hvor vi i forbindelse med den valgfri hensættelse af midler i investeringsfonden måtte vente op til et halvt år efter lovens vedtagelse, før vi fik skattereglerne.

Jeg lægger i øvrigt megen vægt på, at den hensættelse, som skal ske, skal omfatte både de regulerede og de uregulerede områder, og for at ingen skal tro, at der igen kan blive

[Agnete Laustsen]

tale om at gøre hele markedet reguleret – det er der jo fra visse sider ønsket om – vil jeg gerne bede ministeren klart bekræfte, at dette ikke er tilfældet, og at disse hensættelser ikke påvirker lejefastsættelsen i øvrigt.

For de almennyttige boligernes vedkommende ligger der ud over lejeforhøjelser til vedligeholdelse også et forslag om, at 60 pct. af de beløb, som afdelingerne indbetaler til landsbyggefondens, skal indbetales til statskassen. Forslaget må naturligvis ses i sammenhæng med, at pengene går tilbage til det almennyttige byggeri til dækning af udgifterne til ydelse af grundkapital på 17 pct. af anskaffelsessummen. Jeg synes, at det er rimeligt, at selskaberne er med til selv at bidrage hertil.

Det nævnes i øvrigt i forslaget til lov om boligbyggeri, at ministeren administrativt vil nedsætte rammebeløbet til almennyttigt byggeri, eller som et blad forleden udtrykte det: »Nu piller pynten af det sociale byggeri.«

Vi kan naturligvis beklage, hvis vi må slå af på den meget høje kvalitet, vi i dag bygger i, men det kunne jo også være en opfordring til større prisbevidsthed og større effektivitet. Jeg vil i den forbindelse spørge ministeren, om han vil være indstillet på, at også private bygherrer kan blive godkendt til at bygge socialt på samme vilkår som de store selskaber, vi har i dag. Jeg er overbevist om, at sund konkurrence også på dette område ville være gavnlige.

Til det sidste forslag, om individuel boligstøtte, skal jeg kun sige, at vi kan anbefale, at boligsikringen udbetales med 92 pct., men at børnefradraget forhøjes, ligesom vi kan acceptere begrænsningen af regulering af satsene i loven i øvrigt – på linje med de reguleringer, der er blevet gennemført bl. a. inden for det sociale område.

Jeg vil bl. a. på foranledning af hr. Knud Damgaard bemærkninger også gerne slå fast, at boligydelsen, altså den boligstøtte, der ydes pensionister, også efter dette forslag udbetales med 100 pct. Jeg ved, det har været misforstået af visse dele af dagspressen, og derfor synes jeg, det er væsentligt at få slået det fast her.

Med hensyn til det socialdemokratiske beslutningsforslag, som jeg jo delvis har omtalt i de bemærkninger, jeg er kommet med til regeringens 5 lovforslag, skal jeg herefter kun sige, at vi naturligvis er bekendt med, at

boligministeren har nedsat et hurtigtarbejdende udvalg, der skal tage sig af spørgsmålet om indeksobligationernes fremtid, men jeg vil gerne her slå fast, at vi fra konservativ side ikke vil støtte eventuelle ordninger med tvangsoptag.

I øvrigt ser vi gerne, at byfornyelsen får et rimeligt niveau, i erkendelse af, at der her ligger en stor mulighed for beskæftigelse. De øvrige dele af forslaget har jeg som sagt været inde på.

Vi må nok erkende, at det er en stor buket, boligministeren har præsenteret for os. Vi har jo i boligudvalget altid været vant til at være meget fleksible. Vi har bundet mange løsninger sammen i brede forlig, til trods for at man måske skulle tro det umuligt – jeg kan jo senest nævne byfornyelsesloven – men jeg regner som sagt med, at denne buket med god gartnerhjælp også kan komme hjem som en smukt blomstrende buket.

Fogh Rasmussen (V):

Sammen med regeringens fem lovforslag behandler vi et forslag til folketingsbeslutning fremsat af socialdemokratiet. Jeg vil godt indledningsvis knytte nogle enkelte bemærkninger til dette beslutningsforslag. Jeg har 3 kommentarer til det.

For det første foreslår socialdemokratiet forskellige ændringer af indeksfinansieringsordningen. Vi er helt enige med socialdemokratiet i, at der er en lang række problemer omkring indeksfinansieringen, men vi mener, det rigtigste vil være at afvente resultatet af det hurtigtarbejdende udvalg, som regeringen har nedsat til at kulegrave indeksordningen.

Dernæst foreslår socialdemokratiet forskellige ændringer vedrørende kvoterne for støttet byggeri, bl. a. en forøgelse af kvoten for ungdomsboligbyggeri i 1984 og 1985. Socialdemokratiet ønsker i øvrigt at fastholde en kvota for almennyttigt udlejningsbyggeri på 12.000 enheder i 1983 og at videreføre kvoten i 1984 og 1985.

Jeg vil dels henvisse til regeringens forslag om ændrede kvoter, som jeg skal vende tilbage til, dels sige, at der i hvert fald ikke i den hidtidige byggeaktivitet på ungdomsboligområdet er noget, der tyder på, at der er et akut behov for en kraftig udvidelse af kvoterne. Tværtimod er der noget, der tyder på, at der har været en vis træghed med igang-

[Fogh Rasmussen]

sættelsen af ungdomsboligbyggeri. Det skal vi i og for sig beklage, for vi har hele tiden ment, at det var rigtigt at udvide kvoten for ungdomsboligbyggeri. Det har som sagt været lidt trægt at komme i gang, så det må vi nok kigge lidt på årsagerne til.

Endelig foreslår socialdemokratiet, at der skal indføres huslejeregulering over hele landet. Jeg skal bare kort sige, at det er vi meget imod. Vi mener tværtimod, at der kunne være behov for lidt større fleksibilitet på boligmarkedet.

Lad mig dernæst vende mig til regeringens fem lovforslag. Der er i hvert fald fire gode grunde til at støtte denne buket af forslag.

For det første lægger forslagene op til i højere grad at tilpasse udbuddet af boliger til det, folk gerne vil have. Det er en kendt sag, at der i lang tid har været kø for at få lov til at bygge private andelsboliger, men på grund af de for begrænsede kvoter for privat andelsboligbyggeri er der en række ansøgninger, som på nuværende tidspunkt ikke kan imødekommes. Vi ved, at der er mange ansøgninger på vej, og at en vældig interesse er ved at gro frem ude i landet, efterhånden som kendskabet til ordningen med privat andelsboligbyggeri breder sig. Alt det taler for, at vi nu forhøjer kvoten for privat andelsboligbyggeri. Det kan vi gøre og oven i købet samtidig tage hensyn til statsfinansierne ved at finansiere omlægningen gennem en tilsvarende nedskæring af kvoten for almenlystigt udlejningsbyggeri.

Vi er opmærksomme på, at der kan være nogle problemer i forbindelse med privat andelsboligbyggeri. Der kan bl. a. være problemer for boligtagerne med hensyn til at skaffe et kontant indskud på 20 pct., ikke mindst efter at der er blevet indført indeksfinansiering af andelsboligbyggeri. Det vil vi også meget gerne være med til at se på i udvalget.

Den anden gode grund til at støtte forslagene er, at de lægger op til at forøge beskæftigelsen i byggebranchen. Vi ved alle sammen, at det kniber med nybyggeriet. I en sådan situation er det fornuftigt at gøre en indsats for, at folk kan komme i beskæftigelse med reparation og vedligeholdelse af ældre ejendomme. Regeringen har med sine forslag lagt op til, at der skal sættes større beløb til reparation og vedligeholdelse af ældre almenlystige og private udlejningsejendom-

me. Jeg tror, hvis man regner forsigtigt, at det i løbet af nogle år mindst vil være 2.000 ekstra, der kommer i beskæftigelse alene som følge af denne ordning. Dertil kommer, at de forøgede hensættelser bl.a. for private udlejningsboliger bliver knyttet sammen med øget lejerkontrol med pengene, fordi de skal ind sættes på bundne konti, hvor der skabes en vis sikkerhed for, hvad pengene skal bruges til. Man kan så diskutere, om det lige netop er den rigtige ordning, at pengene skal indgå i en central fond, eller man skulle decentralisere. Da problemet nu er rejst, vil jeg gerne sige, at det kan vi da altid kigge på i udvalget.

I forbindelse med hensættelserne til vedligeholdelse vil lejerne i de enkelte almenlystige boligafdelinger i højere grad få glæde af de penge, de selv indbetaler, fordi vi nu laver den regel, at samtlige de penge, der går ind til Boligselskabernes Landsbyggefond, går tilbage til den afdeling, som har indbetalt dem.

Den tredje gode grund til at støtte forslagene er, at det nu bliver billigere for lejerne i det almenlystige boligbyggeri at flytte. Det har i mange år været særdeles bekosteligt at fraflytte en almenlystigt udlejningslejlighed. Nu bliver der lavet ordninger sådan, at den istandsættelse, som man skulle udrede mange penge til på én gang, når man flyttede, nu vil blive bekostet enten af lejeren selv over nogle år eller af afdelingen, der så til gengæld må opkræve en højere husleje. Man kan bestemme lokalt, hvordan man vil arrangere sig, men hovedkonsekvensen er, at det bliver billigere for lejerne i det almenlystige udlejningsbyggeri at flytte.

Samtidig har boligministeren til vores store tilfredshed i bemærkningerne til forslaget tilkendegivet, at lejerne nu skal have større råderet over deres bolig, bl.a. også på den måde, at de får mulighed for at få en godtgørelse for nogle af de forbedringer, de har foretaget. Det vil i høj grad stimulere lejerne til at passe godt på deres lejlighed og i det hele taget øge den almindelige tilfredshed ude omkring i de enkelte boligafdelinger.

Endelig for det fjerde lægger disse forslag jo op til at styrke solidariteten i den almenlystige boligbevægelse, fordi beboerne i ældre, billige, almenlystige boligafdelinger gennem bidrag til Boligselskabernes Landsbyggefond, som går videre til statskassen,

[Fogh Rasmussen]

skal yde en hjælpende hånd til lejerne i det nye, dyre, almennyttige byggeri. Det er jo i høj grad en social og en solidarisk foranstaltning, at de, der nyder gavn af det, man måske godt kan kalde et huslejeprivilegium i det ældre, billige byggeri, skal bidrage til, at de unge, børnerige familier, der skal flytte ind i nybyggeriet, kan slippe med en billigere husleje, end de ellers skulle have betalt. Derfor ligger der, kan man sige, en styrkelse af den solidaritet, som altid har været bærende for den almennyttige boligbevægelse, i de lovfor-slag, som regeringen her har fremsat.

Lad mig så for en fuldstændigheds skyld nævne, at da regeringens forslag har taget et nødvendigt socialt hensyn, bl.a. ved, at de lejeforhøjelser, der vil blive tale om i privat udlejningsbyggeri og i almennyttigt udlejningsbyggeri som følge af de større hensæt-telser til vedligeholdelse, vil modtagere af boligydelse – det vil i hovedsagen sige pensionister – blive forskånet for, fordi bolig-ydelsen fuldt ud opfanger denne stigning.

Så kommer jeg til nogle af de kritiske be-mærkninger, som hr. Knud Damgaard hav-de. Hr. Knud Damgaard anførte bl.a., at der ikke var taget sociale hensyn. Jo, det er der, som jeg lige har beskrevet, bl.a. taget over for pensionister. Det regneeksempel, som hr. Knud Damgaard anførte, hvor en familie i et nyere almennyttigt byggeri ville miste, jeg tror, det var 2.000 kr. om året som følge af de foreslåede ændringer i reglerne om bolig-sikring, må bygge på nogle helt specielle for-udsætninger, som min fantasi i dette øjeblik ikke rækker til at se. Der vil i langt hoved-parten af tilfældene blive tale om langt mere beskedne stigninger. Lad mig minde om, at bl.a. børnefamilier jo stort set er holdt fri derved, at det fradrag, man giver pr. barn, når man beregner boligsikring, bliver forhø-jet. Det vil altså være til gavn for børnerige familier.

Hr. Knud Damgaard sagde, at det, der var lagt op til her, var et brud på 1979-boligfor-liget, og jeg har forstået på hr. Knud Dam-gaard, at der var tale om de boligpolitiske aftaler mellem socialdemokratiet, venstre og det radikale venstre i 1979. Rent bortset fra at socialdemokratiet i hvert fald i de forløb-ne år ikke har vist den helt store trofasthed over for disse boligpolitiske aftaler fra 1979, har jeg svært ved at se, at der her er tale om et brud på aftaler om, at bidragene, der gik

ind til Boligselskabernes Landsbyggefond, ubeskåret skulle gå til reparations- og vedli-geholdelsesarbejder. De bidrag, som efter den gamle ordning er blevet indbetalt til Bo-ligselskabernes Landsbyggefond, vil jo fortsat kunne benyttes til de formål, de hidtil er ble-vet brugt til. Her indføres der et supplerende hensættelsesbeløb, og det er noget helt andet. Hvordan man anvender det, vedkommer ik-ke 1979-aftalerne. Men lad det nu fare.

Så sagde hr. Knud Damgaard lidt hånligt, at nu ville regeringen udforme et hundehus-cirkulære. Jeg forstod, at det, det drejede sig om, var de tilkendegivelser, boligministeren er kommet med i bemærkningerne til et af lovforslagene, om, at stigningstakten for de såkaldte rammebeløb ved det sociale bolig-byggeri skal halveres. Nu er det i hvert fald nogle, skal vi sige rummelige og ikke helt dårlige hundehuse, der kan opføres til en m²-pris på 5.900 kr. i hovedstadsområdet, men der er altså ikke tale om, at der bliver skåret ned, men kun om, at den stigning, der nu bliver tilladt, bliver mindre end den, som ellers ville komme.

Hr. Knud Damgaard siger endelig, at re-geringen med disse forslag forholder sig helt passivt til beskæftigelsen i byggesektoren. Det har jeg svært ved at se i betragtning af, at noget af sigtet med disse forslag netop er, at der gennem større hensættelse til reparati-on og vedligeholdelse i ældre ejendomme skal sættes nogle flere bygningshåndværkere i gang inden for reparationssektoren.

Lad mig slutte med at sige, at det, det nu drejer sig om, ikke er at fastholde en lang række midlertidige tilskudsordninger, som bare betyder, at man øger underskuddet på statsfinanserne og dermed sætter renten i vejret. Disse forslag skal ses som led i en overordnet økonomisk politik, hvor man gennem besparelser på de offentlige budget-ter skaber grundlag for en rentesækning, som er det eneste, der på lang sigt kan give en varig opgang i beskæftigelsen i bygge-branchen.

Selv om hr. Knud Damgaard var temmelig skarp i sit ordvalg, noterede jeg dog med tilfredshed hr. Knud Damgaards afsluttende bemærkninger, hvor han gav tilsagn om at gå ind til udvalgsarbejdet med både lugejern og planteske. Nu ved vi jo alle – det tror jeg at jeg kan blive helt enig med hr. Knud Dam-gaard om – at forudsætningen for, at nytte-

[Fogh Rasmussen]

planter kan gro, er, at man får fjernet ukrudtet med lugejern. Skulle der trods den ihærdighed, der har været lagt for dagen ved forberedelsen af disse lovforslag, vise sig at være enkelte ukrudtsplanter, som kan hindre nytteplanterne i at gro, tror jeg da, at vi gerne vil hjælpe hr. Knud Damgaard med at få luget ukrudtet væk.

Jeg tog egentlig mest hr. Knud Damgaards udsagn som en markering af, at socialdemokratiet måske er på vej fra at være et rødt til at være et grønt parti. I betragtning af den udvikling, som andre partier herinde er i gang med på det område, er det måske ikke det dårligste udgangspunkt for frugtbare drøftelser i boligudvalget.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Det er lidt svært at holde sig i ro, når hr. Fogh Rasmussen taler om en solidaritet inden for det almennyttige byggeri, som man har bygget på, og som man har pralet af, når han samtidig roser, at nu skal det være sådan, at den fællesfond, man har haft til vedligeholdelse, skal fjernes; solidariteten må ikke være til stede mere. Det er lidt svært at forstå talen, hvis man læser det forlig, som er indgået mellem socialdemokratiet, venstre og det radikale venstre i 1979, hvor vi fjernede den daværende særskat. Hvad hedder det i teksten? Det hedder: »De særbidrag, det ældre almennyttige byggeri har betalt til Boligselskabernes Landsbyggefond til brug for nybyggeri, har længe været en stor belastning for det ældre byggeri.«

Det betød, at der ikke var midler til de ønskede forbedringer i den eksisterende boligmasse, og det var grunden til, at man fjernede særbidragene. Hvad skete der, da vi fjernede særbidragene? Man gik i gang i det almennyttige byggeri med at forbedre ejendomme. Man har hævet huslejerne derude, fordi man er gået i gang med at forbedre disse ejendomme. Hvad får man så til tak fra regeringen? Nu har man hævet huslejerne. Takken er et gok oven i nødden igen, men ikke til solidaritet, som hr. Fogh Rasmussen siger. Nej, til at lukke hullet i statskassen og ikke spor andet. Hvorfor i alverden skal alle andre mennesker, der bor i dette samfund, så ikke også vise solidaritet med de mennesker,

der ikke har mulighed for at skaffe sig en bolig selv?

Det ville være lige så rimeligt, som hvis man indførte afgift på hårbørster til sorthårede mennesker, når de skulle købe dem. Lad så være at tale om solidaritet! Det er grov særbehandling af beboere i det almennyttige byggeri.

Pelle Voigt (SF):

Jeg forstod på den konservative ordfører, at regeringens forslag, som vi behandler i dag, er det første skridt på en vej, der vil føre til, at boligminister Bollmann får sit navn bøjet i neon et eller andet sted på en af byens pladser. Jeg kunne godt tænke mig at spørge, hvem der mon kunne tænke sig at bidrage økonomisk til det i en situation, hvor man allerede har pålagt befolkningen meget store byrder. Jeg tror, man i hvert fald vil få svært ved at få sådan en post på finansloven.

Hvad er det for en boligpolitisk situation, vi befinder os i? Vi befinder os i en situation, hvor der er sket en halvering af det fuldførte boligbyggeri fra første kvartal 1980 til første kvartal 1982, og hvor parcelhusbyggeriet er gået ned til næsten en tredjedel af det, det var dengang. Vi er meget tæt på, at der bliver bygget flere danske parcelhuse i Algeriet, end der gør i Danmark. Vi er i en situation, hvor der er en katastrofal arbejdsløshed i byggefagene; bare for at tage et enkelt eksempel er der 60 pct. arbejdsløshed blandt murerne i Odense.

Hvis man nu som boligminister skulle indlægge sig evig fortjeneste ved at komme med boligpolitiske forslag i en sådan situation, skulle man jo have en boligpolitisk målsætning, der greb ind over for disse ting, men hvad er egentlig regeringens svar på den afgrundsdybe krise, som den danske byggebranche er ude i? Det er en hovedmålsætning, som i al sin gribende enkelthed går ud på, at der skal gennemføres besparelser for omkring 600 mill. kr. uden hensyn til noget som helst andet.

Hvis man gennemgår de enkelte forslag, er der først tale om en nedskæring af den almennyttige kvota til gengæld for en forhøjelse på de samme 2.000 boliger af den kvota, der går til private andelsboliger. Det er intet andet end et forsøg på at kombinere en besparelse med at komme nogle i forvejen rela-

[Pelle Voigt]

tivt privilegerede grupper i møde på bekostning af de mange, der i øjeblikket venter på en lejebolig, de kan betale, af de mange, der står på ventelisterne i boligselskaberne.

Man lægger op til en direkte statslig udplyndring af Boligselskabernes Landsbyggefond, der enten vil føre til huslejeforhøjelser eller til kraftige standardforringelser i det almennyttige byggeri, formentlig til en kombination af begge dele. Er det det, der er brug for?

Man lægger også i sine forslag til ændringer af lejeloven op til omfattende huslejeforhøjelser, hvor argumentet er det, at der skal henlægges yderligere midler til energisparende foranstaltninger og brandsikring. Men står der ikke allerede i dag rigelige midler i Grundejernes Investeringsfond, som man kunne kræve udløst, og som man kunne kræve anvendt til disse formål? Kunne de samme midler ikke anvendes til at løse nogle af de problemer vedrørende en forbedret vedligeholdelse og dermed en igangsættelse af den beskæftigelse, man peger på i lovforslaget om en midlertidig regulering af boligforholdene?

Det er jo tydeligt, når man læser lovforslagets bemærkninger, at boligministeren ikke selv tror på beskæftigelsesvirkningen af de fremsatte forslag. Lad mig bare citere to sætninger fra bemærkningerne til lovforslag nr. L 55:

»Beskæftigelseseffekten vil i de første år sandsynligvis være en del mindre end den beregnede maksimale beskæftigelse.«

Og endnu et citat:

»Det er ikke muligt a priori at opgøre den faktiske beskæftigelse pr. år, idet denne er afhængig af investeringernes profil og sammensætning.«

Hvad betyder det? Det betyder, at det, man har sikkerhed for, er huslejeforhøjelser, inddragelse af købekraft, øget arbejdsløshed og i øvrigt ikke noget som helst andet. Det er ikke mærkeligt, at alle kvalificerede organisationer, der beskæftiger sig med byggeri og seriøst forsøger en indsats for at få byggeriet i vejret, har vendt sig imod disse forslag.

Så er man klar over, at med de massive huslejeforhøjelser, der lægges op til, vil boligsikringen, udgifterne for staten, vokse. Det kan man naturligvis heller ikke have, hvorfor man fremsætter et forslag om en nedskæring af boligsikringen, der efter de beregninger,

som Boligselskabernes Landsforening har lagt frem, for mange familier vil føre til tab på 2.000 kr., ja måske mere, på årsplan. Boligselskabernes Landsforening har jo også gjort opmærksom på, at det er bluff, når regeringen henviser til, at man har fjernet nedskæringen i boligydelsen, fordi pensionisterne alligevel på grund af ophøret af pristalsreguleringen af boligydelsen vil komme til at miste omkring 1.000 kr. på årsplan.

Sammenfattende kan man sige om regeringens forslag, at de er udtryk for rent røveri fra dem i dette samfund, som har allersværest ved at miste mere, og jeg må indrømme, at jeg med en vis spænding afventer den radikale ordførers kommentarer til forslagene heroppefra for at se, om nedskæringen af det almennyttige byggeri og forhøjelsen af kvoten af private andelsboliger virkelig er en tilstrækkelig andel af byttet til, at det radikale venstre vil deltage i dette røveri.

Må jeg om socialdemokratiets beslutningsforslag sige, at det ser vi fra SFs side langt mere positivt på – med nogle ganske klare begrænsninger, som jeg skal vende tilbage til om et lille øjeblik.

Hvad angår punkterne 2, 3, 4, 5, 6 og 7 i forslaget, synes vi, det er rigtige intentioner, der ligger bag. Vi vil godt arbejde med de forslag, selv om vi – og det skal jeg også vende tilbage til – på nogle punkter anser forslagene for at være utilstrækkelige.

Men jeg vil godt hæfte mig ved en enkelt ting, som vedrører det socialdemokratiske beslutningsforslag, og som jeg har en fornemmelse af at der måske har været nogen tvivl og misforståelse om. Jeg er bange for, at nogle måske på forhånd har regnet med en stilling fra SF, som ikke er i overensstemmelse med SFs politik og SFs overordnede politiske målsætning, og det er det, at det socialdemokratiske beslutningsforslag lægger op til en reform, til et forlig med regeringen om beskatningen af livsforsikringsselskaber og pensionskasser, hvis man kan få nogle ordninger igennem, der redder indeksobligationernes kurser i større eller mindre omfang.

Lad mig først sige, at SF er af den opfattelse, at det eneste, som på lang sigt effektivt kan sikre rimelige kurser på indeksobligationerne, er det lukkede kredsløb, som socialdemokratiet og SF i hvert fald i princippet var enige om. Lad mig også sige, at SF vil være med til at gøre mange ting – også i form af

[Pelle Voigt]

statslige støtteopkøb – for at få indekscurserne i vejret, men der er én ting, SF under ingen omstændigheder medvirker til, og det er et økonomisk forlig med regeringen om udformningen af en beskatning af pensionskasser og livsforsikringsselskaber, uanset hvilken stilling indeksobligationerne vil få i en sådan ordning.

Vi mener, at det overordnede mål nu, boligpolitisk såvel som økonomisk, må være at bringe denne regering til fald. Vi vil yde vores bidrag til det, og vi mener også, det er en meget stor og alvorlig forpligtelse for socialdemokratiet, at det giver et bidrag her og ikke gør alvor af overvejelserne om at indgå et forlig, der redder disse midler til regeringen. Boligpolitisk og på alle andre områder af befolkningens liv må det overordnede mål være at slippe af med den regering, som fører spot til skade, som fører yderligere nedskæringer til den lange række af nedskæringer ved de forslag, som boligministeren – det må man dog sige – har haft mod til at fremsætte, og som er til behandling her i dag.

Med hensyn til de begrænsninger, jeg omtalte i forbindelse med det socialdemokratiske beslutningsforslag, som vi altså ser mere positivt på, skal jeg sige, at i den nuværende situation for byggeriet, en situation, hvor det private byggeri er gået helt i stå, anser SF det for helt afgørende, at der ikke alene sker en fastholdelse, men også en udvidelse af den almennyttige kvota. Det er meget få, der tror på, at der vil blive bygget flere parcelhuse i Danmark i den nærmeste tid, sådan som markedet ligger. Selv ikke Entreprenørforeningen tror på, at det vil lykkes at udfylde kvoten for private andelsboliger, uanset hvad regeringen, de radikales ordfører og andre måtte mene om den sag. Derfor er den eneste rimelige mulighed for at få gang i byggeriet, sådan at man lever en lille smule op til et anstændigt niveau, at få gang i beskæftigelsen, få ryddet en lille smule op i de lange boligkøer og få gennemført en udvidelse af den almennyttige kvota.

SF vil derfor fremsætte forslag om, at kvoten udvides til 20.000 boliger om året. Desuden vil vi foreslå, at der pr. 1. januar 1983 etableres et huslejestop, som naturligvis kun vil få betydning for de meget store uregulerede områder, hvor huslejerne i øjeblikket får lov til at vokse vildt til liberalismens velsignelse og til lejernes forbandelse. Og endelig

vil vi foreslå, at de tidligere omtalte midler i Grundejernes Investeringsfond nu løsgøres til de formål, som de egentlig er placeret i investeringsfonden for at opfylde.

Thorndahl (FP):

Sammen med boligministerens fem lovforslag behandles socialdemokratiets beslutningsforslag om forøgelse af byggeriet og begrænsning af stigningen i boligudgifterne.

Jeg vil starte med at kommentere socialdemokratiets beslutningsforslag, ikke fordi det sådan set fortjener en førsteplads – tværtimod – men så er det i hvert fald overstået, således at jeg kan koncentrere mig om det mere væsentlige.

Jeg kan måske huske forkert, men det foresvæver mig, at vi siden begyndelsen af 1975 har været i den situation, at landet har kunnet disponere over en vaskeægte socialdemokratisk boligminister. Alligevel, eller måske rettere sagt takket være dette forhold, har byggesektoren været for støt nedadgående i alle disse år, ligesom problemerne, de økonomiske og de øvrige, har vokset sig større og større år efter år inden for bolig- og byggesektoren, alt under kyndig ledelse af en socialdemokratisk boligminister. Men lige så snart vi er sluppet af med den socialdemokratiske regering, kan sandelig hele bygge- og boligsektorens problemer løses faktisk under ét og med det samme. Man vil sætte beskæftigelsen op, samtidig med at boligerne bliver billigere, og ikke nok med det, det offentlige vil også spare penge. Tænk, hvor utroligt! Socialdemokratiet vil give os mere byggeri, og det skal det selvfølgelig have tak for; det vil give os meget mere byggeri og et byggeri, hvor alle både sparer og tjener penge. Man må simpelt hen have fået en åbenbaring i de socialdemokratiske kredse, et genialt gennembrud, noget, man måske ellers ville have forsvoret kunne ske i dette parti.

Med forventning, ja, med intens spænding, afventede jeg så lejligheden til at kunne sætte mig ind i dette fantastiske, gigantiske socialdemokratiske forslag, og hvad er det så? Ja, tilsyneladende er det såmænd bare denne halve sides bemærkninger med løse og usammenhængende postulater. Nej, siger man fortvivlet til sig selv, det kan ikke være rigtigt, der må foreligge en misforståelse, det kan bestemt ikke være socialdemokratiets storslå-

[Thorndahl]

ede og visionære forslag. Men ak, det viste sig desværre at være tilfældet. Dybt skuffet må man konstatere, at dette overfladiske forslag blot skal tjene det politiske formål at være et lille bitte figenblad, der skal skjule socialdemokratiets boligpolitiske nøgenhed, og ikke alene er figenbladet lille, men det er sandelig også gennemsligtigt, så gennemsligtigt, at der faktisk er grund til at beklage, at VKR-regeringen i sin tid ophævede pornografiloven. Om det socialdemokratiske beslutningsforslag kan derfor siges, at det er overflødig og egentlig kun kan tjene det ene formål netop at afdække partiets boligpolitiske ynkelighed.

Jeg skal herefter vende mig til regeringens forslag, og jeg vil godt indledningsvis kritisere, at forslagene, der jo er fremsat som en samlet pakke, ikke indeholder en samlet og overskuelig oversigt over lovforslagenes økonomiske og beskæftigelsesmæssige konsekvenser.

Med hensyn til forslaget om indeksfinansieret boligbyggeri, som jo reelt drejer sig om at overføre 2.000 enheder fra det almennyttige byggeris kvota til det private andelsboligbyggeri, kan jeg sige, uden at det i øvrigt skal udlægges som en egentlig tilkendegivelse af støtte til andelsboligtanken, at vi kan støtte dette forslag, især med baggrund i de 200 millioner, der cirka vil kunne spares på de offentlige udgifter pr. år som følge af lovforslaget. I bemærkningerne opererer man jo i øvrigt i regneeksemplet med en kurs 60 for de indeksregulerede realkreditobligationer, uanset at den vist i dag er omkring de 50, og jeg vil da godt i den anledning spørge boligministeren, om der heri ligger en tilkendegivelse af en politisk målsætning gående ud på, at man vil stræbe efter at nå kurs 60 inden for det allernærmeste.

Med hensyn til forslaget om ændring af loven om individuel boligstøtte er hovedformålet at opnå besparelser på de offentlige udgifter ved principielt at reducere boligsikringen med 8 pct.

Det er fremskridtspartiets opfattelse, at nybyggeriet er blevet fordyret, især inden for det almennyttige område, simpelt hen fordi de sociale boligselskaber ikke har anlagt almindelige lønsomhedsbetragtninger ved projektering og gennemførelse af nybyggeri, men har disponeret ud fra, at byggeriet gerne måtte koste væsentlig mere, end lejerne kun-

ne betale, netop på grund af boligsikringen. Denne opfattelse dækker i øvrigt også mine egne personlige erfaringer som ingeniør i forbindelse med projekteringen og udførelsen af ca. 2.000 boligenheder under det almennyttige byggeri. For så vidt angår pensionisterne er vi derimod af den opfattelse, at disse medborgere skal have offentlig støtte til dækning af deres boligudgifter.

Men alt i alt kan vi på dette grundlag principielt støtte regeringens forslag, dog med det forbehold, at i vores sammenhængende økonomiske politik, hvori bortfald af boligsikringen som anført indgår – bortset fra for pensionisterne – er det et enkelt element, og i den sammenhæng, det skal ses i, mere end kompenseres det jo af de hertil knyttede skattelettelser, som vi har til hensigt at gennemføre. Jeg kan derfor ikke endeligt sige ja til lovforslaget, som det ligger her i dag.

Med hensyn til de tre resterende forslag, der jo hænger mere sammen, gælder, at vi kan støtte forslaget om det bidrag, boligselskaberne fremover skal betale til formindskelse af statens udgifter i forbindelse med det almennyttige byggeri.

Med hensyn til de foreslåede generelle forhøjelser af huslejerne, begyndende med 5 kr. pr. m², stigende til 15 kr. pr. m² i 1986, kan jeg sige, at det vil vi gerne diskutere grundigt og positivt i udvalget. Der kan være nogle problemer, vi skal have klaret af, men generelt er der ikke tvivl om, at den ældre boligmasse er slidt alt for langt ned, simpelt hen fordi der er ofret alt for lidt på vedligeholdelsen gennem årene.

Herudover har jeg nogle mindre spørgsmål til boligministeren.

I L 53 stilles der med den foreslåede § 8 a, stk. 2, forslag om, at istandsættelsesreglerne skal fastsættes ensartet for det enkelte selskabs afdelinger, og jeg vil da godt spørge, om det i virkeligheden er nødvendigt. Kan man ikke gøre det afdelingsvis? Ifølge samme paragrafs stk. 5 kan det enkelte selskabs ledelse suverænt fastsætte den årlige istandsættelsesafgift pr. m². Jeg synes, der mangler nogle retningslinjer og en kontrol her og muligvis også en klageadgang. Ellers giver vi jo gennem denne bestemmelse boligselskaberne en næsten ubegrænset mulighed for at forhøje lejen, og specielt i år har vi jo fået en række eksempler på, at i hvert fald for visse bo-

[Thorndahl]

ligningskabers vedkommende har man kunnet konstatere noget kritisable forhold.

Ifølge den foreslåede nye affattelse af § 13, stk. 4, kan varmeudgifterne fordeles temmelig vilkårligt og således, at den enkelte lejer fratages incitamentet til at spare på varmekonsumet, og jeg vil da godt spørge, om ikke det var en idé at forlange, at alle lejligheder – selvfølgelig inden for en rimelig tidsfrist – blev forsynet med varmepåkøber, simpelt hen for herigennem at give den enkelte boligtager det rette incitament til at sætte varmeudgifterne ned.

Med hensyn til forslaget om ændring af lov om leje forekommer det mig ikke rimeligt, således som det er foreslået med den nye affattelse af § 63 f, at det, der er indestående på en vedligeholdelseskonto, udbetales til ejeren, hvis ejendommen nedrives eller ændres anvendelse, og slet ikke på baggrund af forslagens § 63 b, stk. 2. Det tror jeg vi skal se nærmere på i udvalget.

Til slut skal jeg sige, at efter vores opfattelse vil den mest effektive måde at styrke beskæftigelsen inden for byggesektoren på være væsentligt at udvide adgangen til udstykning i ejerlejligheder, naturligvis således, at det grove misbrug, der tidligere har fundet sted, undgås. Det er klart, at der ligger nogle økonomiske gevinster, der vil blive fordelt relativt tilfældigt ved en udvidelse af adgangen til udstykning i ejerlejligheder, på samme måde som det sker, når landzonejord overføres til byzone. I det sidstnævnte tilfælde indtages jo en del af gevinsten af det offentlige, og noget tilsvarende kunne gennemføres i forbindelse med en udvidelse af adgangen til ejerlejlighedsudstyknings.

Stubbjær Pedersen (CD):

Disse lovforslag på boligområdet er jo en del af regeringens økonomiske genopretningspolitik, og for et år siden ville CD muligvis have sagt fra over for en del af dem, men med et underskud på statsfinanserne, der på ét år er vokset fra omkring 40 mia kr. til 80 mia kr., må også vi erkende, at der nu skal gøres noget drastisk for at få vendt denne sørgelige udvikling.

Det må så også betyde, at ethvert ansvarligt parti må erkende, at boligområdet ikke kan gå fri. Nu er det jo ingen sag bare at skære ned på udgifterne, hvis man alene sid-

der med tørre tal og en regnemaskine og overhovedet ikke skeler til, hvad besparelserne kommer til at betyde på de områder, som de rammer. Men sådanne besparelser går centrum-demokraterne ikke med til, og forslagene fra boligministeren viser da også, at det gør han heller ikke.

I virkeligheden er forslagene ret geniale – forstået på den måde, at det med dem er lykkedes at opnå meget store besparelser, uden at det går ud over beskæftigelsen i byggefagene, uden at noget fundamentalt i den almennyttige boligbevægelse bliver slået i stykker, og uden at de svageste grupper i befolkningen, herunder pensionisterne, bliver for hårdt ramt. Og netop disse ting er meget afgørende for centrum-demokraterne.

Vi har nemlig ikke en eller anden ideologi, der gør, at vi vil det almennyttige byggeri til livs. Tværtimod erkender centrum-demokraterne den store betydning, boligbevægelsens arbejde har, har haft og sikkert fortsat vil have. Den kan nok tage en stor del af æren for, at Danmark i dag har en af verdens højeste boligstandarder, og jeg tror også, at boligbevægelsen, selv om vi nok ikke får den til at sige det, kan se, at når det nu er nødvendigt at spare så meget, er disse lovforslag udtryk for, at vi ikke ønsker at sabotere denne bevægelse.

Centrum-demokraterne var da også i foråret med til at øge kvoten for det støttede byggeri, bl. a. med 2.000 flere almennyttige boliger og en fordobling af andelsboligkvoten, private andelsboliger. Det er i øvrigt en forøgelse, der har betydet en merbeskæftigelse i byggefagene på ca. 4.000 mandår, set ud fra en helårsbetragtning, og netop beskæftigelsen i byggefagene er meget væsentlig for centrum-demokraterne, når vi taler boligpolitik. Også på dette område må vi sige, at det er lykkedes boligministeren at udarbejde nogle besparelsesforslag på en sådan måde, at det ikke går ud over beskæftigelsen – måske tværtimod.

Netop byggebranchen er vel nok en af de brancher, der i forvejen er allerhårdere ramt – med en alt for stor ledighed til følge. I dag er det næsten sådan, at resterne af byggeindustrien i dette land stort set lever af at bygge støttet byggeri. Trods det alt for dårlige hjemmemarked har byggebranchen imidlertid været i stand til at øge eksporten, og det viser, at vi har en meget dygtig og meget flek-

[Stubbjær Pedersen]

sibel byggeindustri. Men jeg håber sandelig, at boligministeren får et stort hjørne i den investeringsfremmende lovbuket, som regeringen har bebudet skulle komme, for naturligvis er det ikke nok at bevare den aktivitet, vi i øjeblikket har; der skal ske noget andet og noget meget mere drastisk.

Gennemgående har regeringen med disse forslag fundet en balance, der på den ene side betyder, at de nødvendige besparelser opnås, og på den anden side, at det ikke går ud over beskæftigelsen, at de svageste grupper i samfundet næsten bliver holdt fri, og at boligbevægelsen ikke saboteres, men det er en hårfin balance, og hvis forslagene bliver skubbet alt for meget til en af siderne, går noget galt.

Besparelseeffekten vil der muligvis kunne findes et flertal for, for besparelser kan også findes på andre områder. Vi ved, der har været røster fremme, ikke mindst i pressen, om, at der f. eks. kunne flyttes endnu flere boliger fra den almennyttige kvota over til private andelsboliger, og her ligger en væsentlig besparelsesmulighed. Vi ved også, at et af regeringens tidligere støttepartier, nemlig fremskridtspartiet, i virkeligheden gerne ser, at almennyttige boliger ganske enkelt overgår enten til ejerlejligheder eller til private andelsboliger, så muligvis er der andre måder at opnå besparelseeffekten på. Jeg er overbevist om, at hvis sådanne løsninger kom på tale, ville socialdemokratiet, dette tings største parti, kunne se, at det, boligministeren og regeringen her fremlægger, har en rimelig balance.

Måske er der også andre muligheder for at opnå en god balance, men de muligheder fremmes ikke ved, at socialdemokratiet fremsætter et beslutningsforslag, som det her har gjort, et beslutningsforslag, som fuldstændig ser bort fra den afgørende ting, at der også på boligområdet skal findes meget store besparelser, og jeg håber, at socialdemokratiet, hvis ikke det kan tilslutte sig forslagene, som de er her, kan komme med konstruktive forslag, der vil give de samme besparelser i kroner som regeringens forslag.

Jeg forstår da udmærket, at det for socialdemokrater kan være svært at acceptere dele af disse forslag. Alligevel håber jeg, at vi kan komme ind i nogle konstruktive forhandlinger og finde en løsning sammen. I hvert tilfælde føler jeg, at socialdemokratiet her har et

meget stort ansvar, for hvis socialdemokratiet er alt for stejlt og blankt afviser det hele, kan det meget nemt gå hen og blive noget af en bjørnetjeneste, socialdemokratiet gør den politik, det selv står for, og det, boligbevægelsen står for.

Jeg skal ikke her gå ind på de enkelte forslag – det får vi rig anledning til under udvalgsarbejdet – men vil blot sige et par ord om overførelsen af de 2.000 boliger fra den almennyttige kvota til de private andelsboliger. Det er da klart, at det havde været langt bedre, hvis vi kunne have bibeholdt de 12.000 almennyttige boliger og så yderligere have øget den private andelsboligkvota med 2.000, men det er den økonomiske situation nu engang ikke til, der er ikke mulighed for det. Jeg skal da også gerne her indrømme, at vi i CD var lidt i tvivl om, hvorvidt der allerede her i 1982 kunne bygges 1.500 andelsboliger – det var dog en fordobling af den tidligere kvota – men der har altså vist sig at være meget stor interesse for denne boligform. Det skyldes sikkert mange ting, men nok ikke mindst, at parcelhusbyggeriet næsten er gået i stå, bl. a. på grund af den alt for høje rente. Den dag vi igen får rigtig gang i parcelhusbyggeriet, er det sandsynligt, at interessen vil blive mindre for andelsboliger, men vi må erkende, at selv om regeringens politik går ud på at få en væsentlig rentenedsættelse, er det noget, som vil tage nogen tid, og derfor er det nok realistisk at tro, at der i 1983 kan bygges op til 3.500 private andelsboliger.

Jeg skal ikke komme så meget ind på indeksproblemet, blot udtrykke min tilfredshed med, at regeringen nu har nedsat et hurtigtarbejdende udvalg, der skal se på dette problem, og jeg er glad for, at regeringen gennem nedsættelsen af dette udvalg nu klart erkender, at indeksproblemet ikke er et specielt CD-problem, men et regeringsproblem, ja, et folketingsproblem. Jeg har tiltro til, at det udvalg, boligministeren har nedsat, vil undersøge alle muligheder for at få gjort indeksobligationerne mere attraktive at investere i, for det er klart, at en bedre kurs på indekspapirerne er til glæde og til stor fordel ikke bare for finansministeren, men i høj grad for hele byggeindustrien.

Jeg vil afsluttende udtrykke håbet om, at boligudvalget med disse forslag vil arbejde lige så fleksibelt som under den tidligere formand for boligudvalget og under den tidlige-

[Stubkjær Pedersen]

re boligminister, og jeg forventer da også, at netop den tidligere formand og den tidligere boligminister vil medvirke hertil. Vi vil i hvert fald gøre alt, hvad der er muligt, for at få et bredt forlig hjem, et forlig, som giver de nødvendige besparelser, og udfordringen i dette er netop at finde et forlig, hvor besparelseeffekten bliver opretholdt.

Dræbye (RV):

Jeg lyttede opmærksomt til hr. Stubkjær Pedersen, for jeg synes måske, at der af en række af bemærkningerne burde have været en konklusion, som ville have været den, at for et halvt år siden indgik hr. Stubkjær Pedersen og hans parti et forlig med den daværende regering om fastlæggelse af boligpolitikken for 1982 og 1983 med fastlæggelse af kvoter, indeksfinansiering osv., og nu, et halvt år efter, forsøgte hr. Stubkjær Pedersen at forklare – uden i øvrigt at nævne det – hvorfor CD bryder dette forlig. For det er jo tilfældet. Og jeg synes lige, at denne afslutning skulle med, sådan at det er helt klart, hvad de mange ord egentlig tog sigte på.

Det radikale venstre mener, at det største problem inden for bygge- og anlægssektoren er, at det ikke er lykkedes at overføre beskæftigelse fra nybyggeri til reparation og vedligeholdelse, sådan at vi kunne have undgået et meget betydeligt fald i beskæftigelsen. Det er lidt svært at opgøre helt nøjagtigt, men jeg tror ikke, det er meget galt, hvis man støtter sig til Entreprenørforeningen og konstaterer, at fra 1979 til i dag er der sket et fald på omkring 30.000 beskæftigede.

Hvis man ser alene på nybyggeriet, er der en række faktorer, som nok vanskeliggør en ændring i beskæftigelsen i kraft af nybyggeri.

På lejeboligområdet drejer det sig om forventningerne til reallønsudviklingen, det store antal usolgte huse, antallet af tvangsauktioner og i øvrigt også presset på statsfinansierne, som jo ikke gør det muligt at øge tilskuddene. Derfor er det givet, at på meget kort sigt, indtil vi ved en skattereform også opnår en bedre stilling for de indeksfinansierede lån, vil der være vanskeligheder med at sætte ind over for ledigheden på byggeområdet i kraft af nybyggeri.

Vi mener, at en forøgelse af andelsboligbyggeriet er både rigtig og nødvendig, og derfor er det en af de ting, vi vil støtte, men

vi mener også, at man skal se på den måde, indeksfinansieringssystemet fungerer på. Vi mener samtidig – og her er vi enige i det socialdemokratiske beslutningsforslag – at vi meget hurtigt må fastlægge en lidt mere langsigtet byggepolitik med fastlæggelse af kvoter for det støttede byggeri i både 1984 og 1985.

Den væsentligste indsats for beskæftigelsen må imidlertid gennemføres på områderne byfornyelse, boligforbedring, genopretning, reparation og vedligeholdelse. Vi ønsker at fastholde den nuværende energistøtteordning med uændrede procenttilskud nogle måneder endnu; vi ønsker, at man skal overveje at gennemføre en særlig lovgivning om statstilskud til særlig store vedligeholdelses- og forbedringsarbejder, og vi ønsker, at man i udlejningsboligbyggeriet skal hensætte yderligere beløb til netop reparation, vedligeholdelse og energibesparende foranstaltninger, brandsikring m.m.

Vi ønsker desuden byfornyelsesomfanget fastholdt for så vidt angår byfornyelseslovens kapitel II om den egentlige byfornyelse, men vi ønsker, at der allerede i 1983 skal afsættes særlige midler til boligforbedring efter byfornyelseslovens kapitel III, og har stillet forslag om dette i forbindelse med finansloven.

Vi er parate til ved forhandling med regeringen at sikre, at man får en finanspolitisk neutralitet i forbindelse med gennemførelse af sådanne forslag, og vi er også parate til at prøve at sikre en finansiering gennemført inden for boligsektoren, den samfundsøkonomiske boligsektor, ikke boligministeriets område.

Hvis man så ser på de forslag, regeringen har fremsat, i forhold til denne målsætning, må man nok konstatere, at det er en meget lidt perspektivrig boligpolitik, den nye boligminister lægger frem. Vi ved, at byggeriet er på et absolut lavpunkt, og alligevel mener regeringen, det er hensigtsmæssigt at gennemføre besparelser på byggeaktiviteten – besparelser på byggeaktiviteten! Den bemærkning gælder helt naturligt ikke spørgsmålet om forøgelsen af andelsboligkvoten, men den gælder f. eks. forslaget om at overføre midler fra Landsbyggefondens til statskassen i form af et 60 pct.s bidrag. At denne opfattelse af de beskæftigelsesmæssige virkninger af regeringspolitik ikke alene er radikal, kan man læse i Politiken i dag på side 2, hvor det fastslås både af Håndværks-

[Dræbye]

rådet og af Entreprenørforeningen, at der er tale om en manglende beskæftigelsespolitik i regeringens boligpolitik, og at man vil øge ledigheden.

Jeg skal indledningsvis vedrørende regeringens fem lovforslag kort resumere det radikale venstres standpunkt.

Med hensyn til lovforslag nr. L 52 om det indeksfinansierede boligbyggeri skal jeg oplyse, at vi siger ja til forøgelsen af andelsboligkvoten med 2.000, og da fastholdelsen af det almennyttiges kvota på 10.000 er helt identisk med det forslag, vi stillede ved behandlingen af loven af marts i år, kan vi selvfølgelig ikke gå imod det.

Vedrørende L 53, lov om boligbyggeri, ønsker vi at øge hensættelserne til vedligeholdelse og istandsættelse, til energibesparende foranstaltninger m.m. i det almennyttige boligbyggeri, men vi siger nej til at indeholde 60 pct., henholdsvis 65 pct., af disse penge som en særlig indbetaling til statskassen. Det vil nedsætte aktiviteten og mindske beskæftigelsen.

Vedrørende lovforslagene nr. L 54 og L 55 om lejeloven og loven om midlertidig regulering af boligforholdene siger vi ja til at øge hensættelserne til energibesparende foranstaltninger og til brandsikringen i de private udlejningsejendomme i de kommende år. Vi har ikke endeligt taget stilling til størrelsen af de beløb, der skal hensættes; den nærmere udvalgsbehandling må medvirke til at belyse bl.a. mulighederne for at få udført arbejderne i praksis. Vi mener ikke, at den bindingsform, der foreslås i lovgivningen, er den rigtige. Vi mener, at vi skal sigte mod en mere fleksibel ordning, og jeg skal bl.a. gøre opmærksom på, at den bindingsregel, der blev lavet i sidste omgang med den særlige forøgelse af indsættelserne, kun har været udnyttet i meget begrænset omfang.

I L 56, lov om individuel boligstøtte, nedsættelse af boligsikringen, indgår der jo besparelser på i alt 36 mill. kr., som først og fremmest rammer børnefamilier, eftersom det jo næsten udelukkende er børnefamilier, der modtager boligsikring. Sådanne besparelser kan vi ikke tiltræde, og vi er derfor principielt imod dette lovforslag, men vil gerne se nærmere på enkeltheder i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Jeg skal så knytte nogle lidt mere detaljerede bemærkninger til enkelte af disse lovforslag,

først og fremmest L 52, som går ud på en ændring af kvoterne.

Vi mener, at andelsboliger er en god og rigtig boligform, og er helt enige med hr. Pelle Voigt i, at det, der er sket i nybyggeriet i de senere år, netop er, at ejerboligbyggeriet er faldet meget, meget betydeligt. Vi synes, det derfor er overordentlig logisk og konsekvent, at erstatningen for ejerboligbyggeriet netop bliver private andelsboliger og ikke almennyttigt boligbyggeri, og jeg skal gøre hr. Pelle Voigt opmærksom på, at der skam også er kø af købere til nye private andelsboliger i allerede opførte ejendomme. Det kan hr. Pelle Voigt forvisse sig om ved at spørge dem, der har opført byggeriet.

Endelig takker jeg forlods for de tilsagn, hr. Fogh Rasmussen og fru Agnete Laustsen gav om at se på mulighederne for ved hjælp af et særligt kautionssystem at give bedre muligheder for andelshaverne og for finansieringen af det nye private andelsboligbyggeri. Jeg tror, det er nødvendigt efter overgangen til indeksfinansiering at gennemføre en eller anden form for løsning i forbindelse med andelshavernes indskud.

Vedrørende L 53, forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri, har jeg nævnt, at vi er imod den særlige indbetaling fra Landsbygefonden til statskassen. Ud over bemærkningerne om den nedsatte aktivitet skal jeg gøre opmærksom på, at det vil medføre en overordentlig stor ulighed i beskatningen, hvis man gennemfører den ordning, som regeringen har foreslået. Der vil være lejere i ældre almennyttigt boligbyggeri, som har huslejer meget tæt på nybyggeriets, men som tvinges til at bidrage til nybyggeriets finansiering, og det vil ingen kunne fatte fornuften i. Omvendt vil der selvfølgelig også være lejere med en meget lav husleje, som vil være anderledes stillet, men vi er ikke tilhængere af at vælge et beskatningsgrundlag for indtægter til statskassen, som er præget af en meget stor ulighed; det vil vi tværtimod modsætte os, når der kommer forslag om det.

Lovforslaget indeholder også nogle bemærkninger om rammebeløbet for det almennyttige boligbyggeri og om licitationsregler for boligbyggeriet. Vi er skeptiske over for de forslag, der er kommet. Vi mener, at en række indvendinger mod disse forslag er helt saglige og konkrete, og dem vil vi gerne

[Dræbø]

have belyst nærmere under udvalgsarbejdet, men vi skal altså her ved første behandling gøre opmærksom på, at sådan som forslagene ligger oplyst, kan vi ikke umiddelbart tiltræde dem.

Med hensyn til lovforslagene om lejeloven og loven om midlertidig regulering af boligforholdene har jeg gjort opmærksom på, at vi mere konkret vil have belyst mulighederne for at finde andre bindingsformer end bindingen i Grundejernes Investeringsfond, som kun har været benyttet i meget, meget begrænset omfang, og vi tænker specielt på muligheden for at finde en binding af beløbene, som ligner den binding, der sker ved hensættelse til investeringsfond for private erhvervsvirksomheder, hvor man benytter almindelige pengeinstitutter. Jeg forstod også på hr. Fogh Rasmussen, at det var en tanke, der, uden at det blev helt konkret udtrykt af hr. Fogh Rasmussen, også havde hr. Fogh Rasmussens bevågenhed. Jeg tænker på bindingen i private pengeinstitutter af de hensatte beløb.

Endelig skal jeg kommentere det socialdemokratiske beslutningsforslag om forøgelse af byggeriet og begrænsning af stigningen i boligudgifterne, og det bliver med nogle korte, konkrete bemærkninger til hvert enkelt af forslagene.

Vi har sympati for, at der gennemføres en skattereform, som bl.a. har den virkning, at indeksobligationer vil blive anderledes stillet på pengemarkedet. Vi er enige med socialdemokratiet om, at de statslige fonde selvfølgelig i lighed med andre finansielle institutioner skal have adgang til at købe indeksobligationer, og vi er i øvrigt også enige med socialdemokratiet om, at en oplysningskampagne er nyttig. Vi vil så føje til, at man måske kan overveje – ikke mindst hvis man går tilbage i debatten om indeksobligationerne – om ikke det i nogen grad er selvforskyldt, at det er gået så dårligt med indeksobligationernes kurser, som det er, om ikke den noget indviklede reallønsklausul er medvirkende til, at det ikke er gået helt så godt, som man sagde dengang. Jeg har helt undladt at citere hr. Stubkjær Pedersen eller hr. Kaj Poulsen for de virkninger af indeksreformen, der blev lovet i marts i år.

Socialdemokratiet foreslår en fastholdelse af kvoten på 12.000 almennyttige boliger i 1983. Det har jeg kommenteret.

For så vidt angår 1984–85 er vi enige med socialdemokratiet om, at der skal fastsættes kvoter, men vi er lige så uenige om, nøjagtigt hvordan de skal være.

Vi er enige om punkt 3, at der for 1984 og 1985 skal være en kvota for ungdomsboliger på 3.000, og jeg vil sige til hr. Fogh Rasmussen, at jeg mener, der skal ske noget på dette område; bl.a. må det være regeringens forpligtelse at sørge for, at de vanskeligheder, der er med at få gang i ungdomsboligbyggeriet, bliver løst. Det sagde vi også til socialdemokratiet, da det var i regering. Men nu er det ikke nogen undskyldning for venstre eller for regeringen, at der ikke sker noget, hvis man i øvrigt er enige om, at der skal ske noget.

Det fjerde forslag, at der ikke skal ske indbetalinger til statskassen fra Landsbyggefonden, er vi enige i, men vi mener altså, at der skal ske en forøgelse af hensættelserne til vedligeholdelse i det almennyttige byggeri, da vi mener, det er beskæftigelsesmæssigt nyttigt.

At der skal sikres bevillinger til byfornyelsesarbejder, har jeg erklæret at vi er enige i. Vi er enige i, at loven om tilskud til energibesparende foranstaltninger skal videreføres, og jeg har gjort opmærksom på, at vi også ønsker en forbedring denne vinter ud.

Med hensyn til at gennemføre en ensartet lejelovgivning har jeg ved tidligere lejligheder givet udtryk for, at vi principielt mener, at den lejelovgivning, vi har, er holdbar, også i den situation, vi har i øjeblikket.

Men jeg vil godt gøre opmærksom på, at samlet set er der med de to store knaster, som regeringen selv har påført den boligpolitiske debat, nemlig indbetaling fra Landsbyggefonden til statskassen og vedligeholdelsesfradrag, ganske gode muligheder for at få gennemført et boligpolitisk forlig. Jeg vil sige til hr. Bollmann som boligminister, at hvis han udviser samme smidighed, som den foregående boligminister gjorde, da man sidst forhandlede boliglovgivning, skulle det bestemt være muligt. Jeg opfordrer bare boligministeren til samtidig at sikre, at aftalerne gennemføres med et sådant flertal, at en lidt tilfældig forskydning i regeringsdannelsen ikke hindrer det boligpolitiske grundlag; det tror jeg boligbyggeriet vil være overordentlig godt tjent med.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg synes, at det, regeringen har lagt frem her, er ret skamløst, og jeg synes ærlig talt, det giver en smag af dårlige æg i munden, når vi hører de borgerlige ordførere en efter en stille sig op og snakke om fleksibilitet og om problemer, vi må se på, hurtigtarbejdende udvalg, der skal nedsættes, solidaritet mellem det ældre og det nyere byggeri, hårfin balance, og hvad der ellers er blevet kastet ud fra denne talerstol i dag.

Vi skal mange år tilbage i tiden for at finde en situation, hvor familierne, gamle som unge, i den grad har stået på nakken af hinanden for at få en lejlighed i det almennyttige byggeri eller i det hele taget bare få en lejlighed, de kunne flytte ind i. Penge under bordet er blevet dagligdagen i det private udlejningsbyggeri. Bevares, det er bevidst, men der er jo ingen, der kan kontrollere det, og alle ved, det foregår; man kan bare slå op i Berlingske Tidende.

LLO har anslået, at der i dag er over 100.000 boligsøgere på ventelisterne til det almennyttige byggeri. Det er naturligvis vanskeligt at anslå, måske er det reelle tal mindre, fordi der er gengangere, men overhovedet det, at der er en lang boligkø, viser, at der er et katastrofalt problem.

Så vil jeg også godt sige, at selv om der så kun er 50.000 reelle ansøgere, dækker det over mange flere individer, fordi de 50.000 dækker over familier, så tallet er måske oppe på 150.000–200.000 mennesker, som simpelt hen står og mangler en bolig at bo i. Alligevel finder regeringen, at en af de gode nyheder, som den har bebudet så mange gange at befolkningen absolut skal have, skal være nedskæring af det almennyttiges boligkvota, så der fremover kun skal bygges 10.000 boliger om året. Det giver kun mening for fanatiske tilhængere af et frit og uhemmet boligmarked, og uanset om man har råd, og uanset om der foregår en masseflugt fra parcelhuskvartererne i øjeblikket, skal den almennyttige kvota med djævelens vold og magt altså længere ned, end den allerede er i dag.

Der er ingen tvivl om, hvad det vil have for konsekvenser; det vil have de konsekvenser, at beskæftigelsen bliver endnu ringere inden for boligsektoren, ja, inden for hele byggebranchen, for er der ét sted, det er sikkert i dag at der er beskæftigelse, er det fak-

tisk inden for det almennyttige byggeri. Hele ejerboligområdet er ved at gå i stå, og anlægsarbejderne er gået i stå, godt hjulpet af regeringens initiativer, bl.a. nedskæringerne på bloktilskud. Tilbage er stort set kun den almennyttige kvota, som sikrer, at der overhovedet er beskæftigelse inden for byggebranchen. Hvis man ser isoleret på de 2.000 boliger, som man nu ønsker at fjerne fra kvoten, vil det formentlig give en mindrebeskæftigelse på omkring 3.000 inden for byggefagene og de tilstødende industrier.

Det er i hvert tilfælde det helt sikre resultat af det, man har lagt frem nu.

Argumentet for – og det virker egentlig temmelig grotesk – at man til gengæld vil øge kvoten for nybyggede private andelsboliger, er simpelt hen, at der er så mægtig en interesse for dem, at der er sådan en søgning til dem. Ja men det er der da så sandelig også inden for det almennyttige byggeri; der er faktisk et pres på det almennyttige byggeri, som der ikke har været i årevis. Hvorfor skal den kvota så lægges om? Ja, det skal den kun af én årsag, når man tager alt det fiddeflut væk fra det, der står i bemærkningerne, nemlig at man ønsker at underminere det almennyttige byggeri og fremme ejerboligbyggeriet, for det er jo det, der er tale om her. De private andelsboliger er såmænd bare en anden type ejerboliger end dem, vi kender allerede og har kendt i mange år. Det er da også karakteristisk, at de kun kan tiltrække bestemte grupper, for når man skal lægge et kontant indskud på omkring 90.000–100.000 kr. for overhovedet at komme ind i en lejlighed af almindelig størrelse, altså en lejlighed på 80 m², er det kun tiltrækkende for folk, som har en ret så stor indkomst, eller som har en opsparet formue. Det er der nu temmelig mange mennesker der ikke har i dagens Danmark, og der er især mange af dem, der står og mangler en bolig, der ikke har det.

At regeringen i øvrigt godt ved, at den er noget ude i sumpen med sine små argumenter, kan man se af, at der samtidig ønskes mulighed for at anvende 1 mill. kr. til agitere for de nyopførte private andelsboligers herlighed, hvis interessen nu alligevel ikke skulle være så overvældende stor, som regeringspartierne ønsker og påstår.

Fru Agnete Laustsens bemærkninger om, at dette var starten på en afvikling af de of-

[Anne Grete Holmsgård]

fentlige subsidier inden for boligsektoren, giver jeg ganske enkelt ikke en pind for. Det, man gør, er, at man afvikler nogle subsidier inden for den del af boligsektoren, der ikke kan spekuleres i, men der er overhovedet ikke et eneste forslag om at afvikle de offentlige støtteordninger til de private andelsboliger. Eller hvad med parcelhusene? Hvor er afviklingen af disse forfærdelige subsidier henne, når det gælder de to områder? De eksisterer ganske enkelt ikke.

Hertil kommer, at regeringen samtidig ønsker at forringe kvaliteten af det kommende almennyttige byggeri, og det skal ske ved en begrænsning af stigningstakten i det såkaldte rammebeløb, dvs. den maksimale pris for nybyggeriet inden for den almennyttige sektor. Enhver, der kender det almennyttige byggeri, ved, at standarden allerede er meget skrabet, og de tidligere begrænsninger i rammebeløbet har medført stigende vedligeholdelsesudgifter for byggeriet i løbet af 1970'erne. Jeg tænker bl.a. på det såkaldte kakkellovncirkulære, der kom for ca. 10 år siden, og som betød, at man bombede standarden i det almennyttige byggeri adskillige år tilbage. Nu skal den altså lige have en tand til.

Mange af de byggerier, der er opført siden kakkellovncirkulæret, er simpelt hen af en dårlig standard. Der er ringe kvalitet på mange af områderne, der er skrabet inventar, og der er også skrabet udførelse af meget af den udvendige facademaling osv., hvis der da overhovedet er noget at male på mere, for træværk er der ikke særlig meget af.

Det ville i øvrigt være interessant, hvis regeringen ville komme med bare et par enkelte bud på, hvor man skulle indskrænke, når nu rammebeløbet ikke længere skal reguleres med den fulde stigning i omkostningerne, men kun skal reguleres med 50 pct., og har man overhovedet gjort sig nogle overvejelser over, hvad det vil komme til at koste i øgede lejer for de lejere, der skal bo i dette byggeri, og som skal bære vedligeholdelsesudgifterne fremover?

Vi er klart imod dette. Der er ikke brug for, at man forringer det almennyttige byggeri, hverken ved at man forringer kvaliteten, eller ved at man nedsætter kvoten; tværtimod er der brug for, at man øger kvoten, og at man øger den meget kraftigt. Der er i alderhøjeste grad behov for byggeriet.

For alle lejere i det almennyttige byggeri eller i hvert fald for alle dem, der bor i almennyttigt byggeri, der er taget i brug inden 1970, er der lagt op til, at der skal betales en ekstraskat til staten over huslejen. For byggeriet fra før 1966 bliver ekstraskatten, der går direkte ned i statskassen, på godt og vel 10 kr. pr. m² i 1982 og på ca. 14 kr. 50 øre pr. m² i 1984. Det vil sige, at en familie, der bor i en gennemsnitslejlighed på 80 m² i det almennyttige byggeri, skal slippe 800 kr. i 1983 og 1.160 kr. i 1984 i særskat til staten, og så bliver denne særskat i øvrigt reguleret i 1985 og i 1986. Så kan regeringen komme én gang til med hykleriet om skattelettelse, som de jo var fremme med i oktober, når det i virkeligheden drejer sig om, at man giver med den ene hånd en lille skattelettelse i oktober, hvor man lover til den ene side og til den anden side og så en måned efter kommer rendende og siger, at alle de, der bor i det ældre almennyttige byggeri – ja, ikke engang det ældre, for det er jo det, der er opført inden 1970 – skal betale en særlig boligskat direkte ned i statskassen, som mere end opvejer den skattelettelse, de fik i oktober måned, dvs. for knap 1 måned siden.

Samtidig nedsættes det beløb, der kan anvendes til vedligeholdelse i de enkelte afdelinger, med 35 pct. i 1983 og 40 pct. i 1984, og man skal jo ikke ligefrem være vismand for at forudse, hvad det får af konsekvenser for beboerne i det ældre almennyttige byggeri. Det betyder selvfølgelig også stigende husleje, hvis man skal have den nødvendige vedligeholdelse og istandsættelse. Og alt dette bliver gjort, for at staten skal spare nogle penge til det nye almennyttige byggeri. For lejerne i det private udlejningsbyggeri sigter de to lovforslag, nemlig lovforslaget vedrørende lejeloven og lovforslaget vedrørende boligreguleringsloven, på at pumpe lejerne for nogle ekstra penge til udlejernes fordel.

Formuleringen i bemærkningerne om, at de foreslåede huslejeforhøjelser på henholdsvis 5, 10, 12 og 15 kr. pr. m² skal sikre mere beskæftigelse, giver jeg ikke en pind for, det er det rene gas. Udlejerne har allerede mulighed for at gennemføre energibesparende foranstaltninger og brandsikring og vælte hele omkostningen over på lejen for tid og evighed, længe efter at beløbet i øvrigt er betalt tilbage over lånene.

[Anne Grete Holmsgård]

Den påståede merbeskæftigelse er der desuden ingen som helst sikkerhed for. Lejerne har fortsat ingen indflydelse på, om pengene anvendes, og hvad de i givet fald anvendes til; de har kun sikkerhed for, at lejen stiger med 33 kr. om måneden for en almindelig 80 m²-lejlighed i 1983 og med 70 kr. i 1984 for den samme lejlighed.

Jeg synes desuden, det er latterligt at fremhæve beskæftigelseshensynet – og regeringen har jo selv opgivet nogle yderst beskedne tal som den maksimale effekt – når regeringen samtidig beskærer den almennyttige kvota og undlader at afsætte tilstrækkelige midler til byfornyelsen, som ellers kunne øge beskæftigelsen.

Der er kort og godt tale om at imødekomme ejernes og udlejernes gentagne krav om flere penge til uventet vedligeholdelse, uden at udlejerne i øvrigt på noget tidspunkt, siden denne ordning blev indført, oprindeligt i 1967, har kunnet godtgøre, at de afsatte midler ikke var tilstrækkelige. Meget tyder på, at midlerne har været tilstrækkelige, ikke mindst den manglende succes for den bindingsordning, der blev gennemført i 1984 med virkning fra 1. januar 1981, den såkaldte § 18 a-konto i boligreguleringsloven. Her fik udlejerne ret til at øge vedligeholdelsesbidraget med 2×5 kr. pr. m², hvis de til gengæld indbetalte hele vedligeholdelsesbeløbet på en bunden konto i Grundejernes Investeringsfond. Så vidt jeg ved, er det kun omkring 300 ejendomme, der har benyttet sig af denne ordning. Der har altså ikke været det store behov for yderligere hensættelse til uventet vedligeholdelse, vel at mærke når modydelsen skulle være, at hele det vedligeholdelsesbidrag, lejerne betaler hver måned, skulle ind på en bunden konto, hvorved der for første gang siden 1967 var en vis mulighed for at kontrollere, at pengene ikke gik i ejernes private lommer, men faktisk blev brugt til vedligeholdelse i en eller anden udstrækning.

Nu forærer regeringen ejerne den huslejestigning, de allerede kunne have fået, hvis de ville have ladet alle midlerne binde, og sikrer, at de henholdsvis 7 kr. 50 øre og 27 kr. 50 øre pr. m², lejerne allerede indbetaler, fortsat skal tilfalde ejerne uden nogen som helst kontrolmuligheder fra lejernes side. Samtidig kan udlejerne så glæde sig over, at udbetalingen af de store huslejestigninger,

der blev gennemført i 1966 af bl.a. det radikale venstre og socialdemokratiet sammen med de konservative og venstre, nu påbegyndes. Det drejer sig om overførsel af 1 mia kr. fra lejerne til udlejerne, og jeg synes ærligt talt, at de radikale, når de nu står heroppe og snakker om, at der er brug for øgede hensættelser til vedligeholdelse, var forpligtet til i det mindste at sørge for, at de penge, der nu automatisk vil tilfalde udlejerne, hvis der ikke bliver gjort noget, bliver brugt til vedligeholdelse i den private udlejningsmasse. Jeg synes, det ikke mindst er deres ansvar, når de i øvrigt i forbindelse med al den lovgivning, der er fremlagt her i oktober og november måned, er stået frem som dem, der skulle sikre den sociale balance og sørge for, at de dårligst stillede her i samfundet ikke blev ramt. Er der nogen, der er dårligt stillet, er det i hvert tilfælde en stor gruppe af de mennesker, der i dag bor i det private udlejningsbyggeri, og som daglig er udsat for den skalten og valten, som den lejelov, hr. Dræbye før sagde efter hans mening var udmærket, giver anledning til.

Så kunne jeg i øvrigt også godt tænke mig at vide, hvad den dybere begrundelse er for, at der ikke længere skal være en tidsfrist for, hvornår udlejeren skal have indbetalt husleje-forhøjelsen til Grundejernes Investeringsfond. Efter den gamle § 18 a-ordning skulle den være indbetalt en måned efter det år, hvor indbetalingerne havde fundet sted, men den regel ophæver regeringen nu ved sit lovforslag.

For at ingen skal gå ram forbi, skal boligsikringen også forringes generelt med 8 pct. Det vil ramme høj og lav, forsikrer regeringen, men det er jo løgn, for det rammer kun de dårligt stillede, da det kun er dem, der har mulighed for overhovedet at få boligsikring. Ud over de 8 pct., som den generelle nedsættelse er på, skal den årlige regulering, der foretages, desuden nedsættes til 4 pct. om året. Det betyder; så vidt jeg kan se, fra 1. januar i år, at der ikke bliver tale om 8 pct.s forringelse af boligsikringen, men derimod om 14 pct.s forringelse af boligsikringen, for boligsikringen skulle jo have været reguleret 1. januar med den almindelige prisudvikling, og den ligger mig bekendt på omkring de 10 pct. Nu skal den altså kun reguleres med 4 pct., og sammenlagt med de 8 pct. bliver det så en 14 pct.s forringelse. Og så giver jeg ik-

[Anne Grete Holmsgård]

ke ret meget for, at man hæver det beløb, som kan fratrækkes pr. barn, når man udregner boligsikringen, for det har ikke særlig stor betydning i forhold til den forringelse, man gennemfører, og der er da også tale om en nettobesparelse. Det helt groteske er så, at den nettobesparelse, man når her, laver man om til en nettomerudgift i den anden ende. Når huslejerne øges, må en stor del jo simpelt hen dækkes over boligsikringen, og man øger gud hjælpe mig også huslejen inden for de uregulerede områder, hvor der i forvejen er en langt højere husleje end inden for de regulerede, til trods for at det er fraflytningsområder, at det er stagnationsområder. Hvis det havde været vækstcentre, havde denne husleje ligget endnu højere, end den gør i de kommuner, hvor der er omkostningsbestemt husleje.

Til sidst vil jeg lige sige, som flere også har været inde på, at man skal ikke tage regeringens ord for gode varer. Pensionisterne skal ikke gå fri, de bliver nemlig også ramt af den generelle forringelse af boligydelsen, der heller ikke skal reguleres med mere end 4 pct., så man skal bestemt ikke tage regeringens ord for gode varer.

Arne Bjerregaard (KrF):

Der er fremført mange argumenter for regeringens forslag, og dem skal jeg såmænd ikke trætte med at gentage. Kun skal jeg anbefale forslagene, og lad mig sige, at med denne nøjsomhed anfægter jeg selvfølgelig ikke forslagernes genialitet.

Med hensyn til det socialdemokratiske beslutningsforslag, hvori man gør en del ud af, at indeksobligationernes kurser ikke blev, som man havde drømt om, at indeksobligationerne egentlig blev en fuser, er det vel kun, hvad vi sagde. Men hvis man vil have en lavere inflationstakt og man stadig ville få en forholdsvis høj rente, hvorfor skulle man så interessere sig for indeksobligationer? Hvem i al verden vil nøjes med en realrente på 2½ eller 3 pct., hvis man kan få 10–12 pct.? Derfor er det da givet, at kurserne ville blive, som de blev. Det sagde vi allerede, dengang man gennemførte det, og vi sagde, at det var en uheldig måde at gennemføre det på. Nu har vi fået disse uheldige konsekvenser, de uhyggelig lave kurser på indeksobligationer, og det har da selvfølgelig også vores interes-

se at forhindre, at dette fortsætter, men hvorledes det skal gøres, vil vi vente med at antyde, til vi ser det nedsatte udvalgs færdiggjorte arbejde. Vi håber selvfølgelig, at der af dette udvalg bliver anvist nogle veje, som vi kan gå for at forhindre den hidtidige udvikling for indeksobligationerne. Vi har hele tiden sagt, at vi gik ind for indeksobligationer; vi må bare skabe mulighed for, at indeksobligationsmarkedet kan virke.

De øvrige punkter i det socialdemokratiske beslutningsforslag skal jeg ikke knytte nogen kommentarer til. Nogle af dem kan være rimelige i visse situationer, og nogle kunne man jo have gennemført, da man selv havde regeringsmagten.

Jeg skal i øvrigt ikke kommentere disse forslag, men som nævnt anbefale regeringens forslag.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal komme med et par bemærkninger om lovforslagene L 52 og L 53 og sige om L 52, at jeg synes, det er utroligt at høre regeringspartierne tale om kvota, som om det alene er et økonomisk problem. Vi finder i socialdemokratiet, at det i allerhøjeste grad også er et menneskeligt problem. Partierne bag regeringen taler om det, som om man er uvidende om den boligmangel, der er i det danske samfund i dag, men det kan jo være, at regeringspartierne kommer på andre tanker, når dette engang bliver et politisk problem. Og så må jeg sige, at det er skuffende, at vi her trekvart år efter at have lavet en aftale med et af regeringspartierne skal se dem i sådan en fart bort fra aftalen om at øge kvoten.

Det var det parti, som i valgkampen slog sig højt op på, at de lovede ingenting. Nu kan de tilføje sætningen: men vi holder bestemt heller ikke noget.

Jeg synes, det er skammeligt, at partierne på den måde flakker rundt omkring dette meget alvorlige problem, som boligmangelen i det danske samfund er.

Må jeg så sige med hensyn til L 53, vedrørende lov om boligbyggeri, at som mit partis ordfører, hr. Knud Damgaard, sagde, er der mange tidsler og meget ukrudt, der skal luges bort, men blandt alle disse tidsler er der bestemt også en rose. Det er fraflytningsreglen. Denne rose er jo karakteriseret ved, at den

[Kaj Poulsen]

ikke er lavet i boligministerens ministerium, men uden for huset, i Boligselskabernes Landsforening. Det er, synes jeg, beskæmmende, at der ikke kunne komme flere glædelige nyheder i denne uge, hvor regeringen jo lovede os, da den tiltrådte, at der skulle komme én om ugen. Det var altså den glædelige nyhed, der var pakket ind i dette boligstop. Vi håber, at denne fraflytningsordning kommer igennem.

Jeg vil godt gøre ministeren opmærksom på den uoverensstemmelse, der er i argumentationen for forslaget, men vi kan kigge på det i udvalget. Det er i afsnittet ad II i de almindelige bemærkninger, hvor man siger: »Model A, der bygger på afdelingens gradvise overtagelse af istandsættelsesudgiften, indeholder en lempelse af beboernes pligt til indvendig vedligeholdelse«. På den baggrund skal man altså forhøje huslejen med 5 pct., når man udregner boligsikringen. Går man så over til bemærkningerne til nr. 2, ser man, at regeringen skriver, hvad jeg er enig i: »Forpligtelsen til løbende indvendig vedligeholdelse i boperioden påhviler fortsat beboerne«. Der er da nogle argumenter, som ikke rigtig passer, men lad os se på i udvalget, hvad der passer på dette område.

Så vil jeg godt tage fat på bemærkningerne til lovforslaget, hvori boligministeren skriver, at han vil komme med et nyt udbudscirkulære. Det er jo fremgået af dagspressen, at regeringen vil komme med et sådant nyt udbudscirkulære, og det skulle være karakteriseret ved, at man ville have en tvungen offentlig licitation eller en bunden licitation. Da det er fremgået af dagspressen, at det ikke er alt offentligt støttet byggeri, der skal være omfattet heraf, vil jeg gerne have, at ministeren i første omgang enten bekræfter eller afkræfter dette.

Svend Andersen (S):

Jeg skal tillade mig at gøre enkelte bemærkninger til lovforslag nr. L 54 om lejeloven og lovforslag nr. L 55 om boligreguleringsloven.

Det fremgår af bemærkningerne til disse lovforslag, at de skal være et led i regeringens bestræbelser for at øge beskæftigelsen inden for byggesektoren. Jeg har lyttet meget til, hvor det var, man med disse forslag skulle kunne øge beskæftigelsen, og jeg lyttede

med særlig interesse til boligministerens partifælle hr. Stubbjær Pedersen, der var meget tilfreds med, at det var lykkedes boligministeren og regeringen at lave besparelser, uden at det ville gå ud over beskæftigelsen. Jeg havde da forestillet mig, at regeringen ikke bare var tilfreds med, at det ikke gik ud over beskæftigelsen, men at det var øget beskæftigelse, man ønskede.

Jeg skal indrømme, at det er vanskeligt at få øje på, hvad det er, der i disse forslag skulle kunne give denne øgede beskæftigelse, for man starter jo med en nedgang i beskæftigelsen. Ved at nedskære det almennyttige boligbyggeri med 2.000 boliger starter man med at nedsætte aktiviteten inden for byggeriet. Man håber ganske vist på, at de vil blive erstattet af 2.000 private andelsboliger. På forhånd ved man altså, at de 2.000 almennyttige bliver der efterspørgsel efter, dem er der lejere til. Her er det interessant at bemærke, at det radikale venstre er tilfreds med at få disse 2.000 private andelsboliger på bekostning af en så væsentlig forringelse af det almennyttige boligbyggeri.

Man kan godt have sine tvivl om, hvorvidt det er en forøgelse af beskæftigelsen, der har været det afgørende for regeringen vedrørende disse forslag. Det ser ud til, at en svækelse af det almennyttige boligbyggeri og mulighederne for at skabe øgede og ukontrollerede lejeforhøjelser i store dele af det private udlejningsbyggeri har været ledetråden for regeringen ved udarbejdelsen af disse forslag.

Forslaget om, at der over en 4-årig periode skal opkræves og indsættes betydelige pengemidler i Grundejernes Investeringsfond, er efter socialdemokratiets opfattelse helt uacceptabelt. Der skal indsættes yderligere beløb, 170 mill. kr. i 1983, stigende til 510 mill. kr. i 1986, og det er penge, der skal opkræves, uden at lejerne får nogen som helst indflydelse på, hvordan eller hvornår disse penge skal bruges. Men også her håber regeringen og boligministeren på, at de penge måske nok en gang vil blive brugt til forbedringer, så det er ikke et særlig højt ambitionsniveau, regeringen har på det område. I forvejen findes der jo et milliardbeløb i Grundejernes Investeringsfond. Det er de midler, der efter den gældende lov skal udbetales til de enkelte grundejere i 1983, og det er penge, der udbetales, uden at der er noget som helst

[Svend Andersen]

krav om, at de skal anvendes til vedligeholdelse af de pågældende ejendomme.

Hvis regeringen mener det alvorligt, når man siger, at man vil øge beskæftigelsen inden for byggesektoren, samtidig med at man vil spare staten for udgifter, så er der her en god mulighed: lad os udbetale de penge, der allerede er opsamlet i Grundejernes Investeringsfond, og som efter gældende lov skal udbetales, med krav om, at de skal anvendes til vedligeholdelse og opretning. Hvis vi gør det, vil der omgående kunne sættes beskæftigelse i gang, og vi kan undgå de foreslåede lejeforhøjelser. Lad os prøve på at blive enige om at indføre huslejekontrol i de 170 kommuner, der er uden huslejenævn. Så har boligministeren ligeledes mulighed for at opfylde regeringens krav til besparelser uden at foretage de urimelige forringelser af de individuelle boligstøtteordninger, som der samtidig med forslagene er lagt op til.

Lissa Mathiasen (S):

Ja, selv om mit partis ordfører, hr. Knud Damgaard, allerede har været oppe og knytte nogle bemærkninger til konsekvenserne af regeringens forslag om en ændret boligstøtte-lovgivning, finder jeg det alligevel, ikke mindst på baggrund af nogle af de bemærkninger, der er faldet her i dag, rimeligt at knytte nok et par kommentarer hertil.

For det første må vi sige, at forslaget her bærer tydeligt præg af – som regeringens øvrige forslag – at regeringen er mere optaget af nedskæringer og besparelser, end den er af at søge gennemført en fornuftig og sammenhængende politik. Det er nedskæringer helt uden hensyn til konsekvenserne for de familier, de rammer, og til de afledede virkninger, det får for andre dele af det offentlige udgiftsområde. Det, der reelt er tale om, er nedskæringer med voldsomme sociale konsekvenser og med en minimal virkning på de offentlige udgifter, en virkning, der i hvert fald langtfra står mål med den skade, det forvolder.

Karakteristisk er det for disse såkaldte besparelser, at det især er de i forvejen særlig udsatte grupper, de rammer, det er de laveste indtægtsgupper, det er enlige mødre, det er pensionister, og det er børnefamilierne. Jeg kan godt forstå, hvad hr. Knud Damgaard også var inde på, at regeringen ikke har villet

ledsage disse forslag af konsekvensberegninger. Det er forståeligt, fordi beregninger over dette forslag i uhyggelig grad ville vise, hvor børnefjendsk det er. Boligministeren siger godt nok i bemærkningerne til forslaget, at der er tale om en forhøjelse af grundbeløbet for fradraget pr. barn. Beregninger ville vise, at jo flere børn man har, jo hårdere bliver man ramt af regeringens forslag.

Jeg må i øvrigt konstatere, at hr. Fogh Rasmussen åbenbart har en meget ringe fantasi. Det må i grunden føles lidt snærende kun at kunne bevæge sig inden for så snævre cirkler, som det her er tilfældet, men vi skal da gerne hjælpe en ven i nøden. Vi skal forsøge under udvalgsarbejdet, om det vil være muligt at hjælpe hr. Fogh Rasmussen lidt på vej. Jeg kunne da godt i den forbindelse tænke mig at stille det spørgsmål til boligministeren, om han finder det rimeligt og socialt forsvarligt, at en familie med 3 børn med en indkomst på 70.000 kr. og en årlig husleje på 30.000 kr. skal miste 2.376 kr. i boligsikring, mens en familie, ligeledes med 3 børn og en årlig husleje på 30.000 kr., men med en indtægt på 110.000 kr., årligt kun skal miste 954 kr. Det er i hvert fald resultatet af det forslag, regeringen her kommer med.

Vi synes, det er grove løjer, det er simpelt hen asocialt, og det kan socialdemokratiet under ingen omstændigheder medvirke til.

Boligministeren (Bollmann):

Må jeg starte med at sige tak for de positive bemærkninger, der er kommet fra forskellig side, ikke mindst selvfølgelig fra regeringspartierne – det havde jeg også håbet på og regnet med – men også fra fremskridts-partiet og til dels fra det radikale venstre.

Jeg vil gerne sige, at når vi er kommet frem med disse forslag, så har vi ikke sagt, at hermed skulle hele regeringens boligpolitik for de kommende år være afklaret. Jeg tror, vi har sagt fra starten, at udgangspunktet for disse forslag er, at vi også på boligområdet skal bidrage til den besparelspolitik, som regeringen har lagt frem, og som man bebudede i åbningstalen. Jeg vil gerne understrege, at samtidig med de besparelser, der blev bebudet i åbningstalen, har man bebudet, at der kommer en investeringsplan, når de øvrige ting i forbindelse med besparelserne og

[Boligministeren]

med finansloven er på plads. Dette som en indledning.

Der er talt meget om de sociale hensyn, specielt i boligstøtteleven. Dertil vil jeg gerne sige, at det er rigtigt, at vi indledningsvis også opererede med en begrænsning af boligstøtten til pensionisterne. Den har vi altså taget ud, fordi vi erkendte, at her var et særligt hensyn, der skulle tages. Når man siger, at vi ikke helt har kunnet undgå at ramme dem, så er det selvfølgelig korrekt, men den 4 pct.s regulering, der nu er tale om, har vi jo set i de andre lovforslag, der er vedtaget i forbindelse med sparerunden, og der er i hvert fald ikke tale om en mindre udbetaling her. Det er en begrænsning af stigningen, det erkender jeg blankt, men vi finder, at det er en parallel til de ting, der er sket ved andre love.

Det er blevet kritiseret, at vi ikke er kommet med en masse forslag om nye ting og nye muligheder for byggeri. Jeg tror ikke på, at vi kan love befolkningen, at der skal bygges 30.000, 40.000 eller 50.000 nye parcelhuse om året i de kommende år, som vi kendte det sidst i 1960'erne og først i 1970'erne. Det tror jeg i og for sig at alle partier kan være enige om. Det er simpelt hen ikke muligt. Vores opgave må være at fastholde en kvalificeret medarbejderstab inden for byggebranchen, indtil den økonomiske politik, regeringen i øvrigt lægger frem, slår igennem og vi får et rentefald. Et rentefald vil betyde, at det igen kan betale sig at bygge. Det må være det, det drejer sig om, og det er derfor, vi har sagt – det mener jeg stadig væk er korrekt – at det her vil ikke få nævneværdig indflydelse på beskæftigelsen. Jeg ved godt, at der er forskellige opfattelser, og ser man på disse forslag isoleret, er det selvfølgelig rigtigt, at det vil få indflydelse på beskæftigelsen, men vi har også sagt, at der kommer et forslag om fradrag for vedligeholdelse, forbedringer osv., og set i sammenhæng er der for mig ingen tvivl om, at beskæftigelsen vil kunne opretholdes. Jeg tror endda, at vi kan få en forøgelse af beskæftigelsen i forhold til det niveau, vi kender i dag.

Der er også talt meget om social balance. Derom vil jeg sige, at hvis forslaget vedrørende vedligeholdelse bliver gennemført, så mener jeg, at det i hvert fald ikke er den almenyttige sektor, der behøver at klage over den sociale balance. Det bidrag, hele ejerbo-

ligområdet gennem opgivelse af standardfradraget i givet fald vil give til forbedring af statsfinanserne, vil være væsentlig større end det, vi taler om her på det almenyttige område.

Jeg vil gerne sige – der er flere, der har været inde på det – at jeg til orientering for boligudvalget vil fremsende et notat om de tanker, vi har om en stramning af rammerne for det almenyttige byggeri, og ligesådan om de planer, vi har med hensyn til licitationsreglerne. Jeg skal ikke her gå ret meget i detaljer, det vil blive fremlagt i boligudvalget, så man kan diskutere det i forbindelse med lovforslagene.

Der er blevet sagt meget og stillet mange spørgsmål, og hvis ikke jeg når at svare på dem her, vil jeg selvfølgelig gerne svare på dem under udvalgsbehandlingen, men jeg vil forsøge at samle nogle af dem op.

Den første socialdemokratiske ordfører, hr. Knud Damgaard, sagde en hel masse om indeksobligationer. Jeg tror egentlig ikke, at han hørte, hvad jeg sagde i mit første indlæg, for hvis han havde hørt det, så tror jeg ikke, at han ville have sagt det. Jeg sagde, at vi har nedsat det udvalg, fordi vi også er interesserede i at få rettet de kurser op. Hr. Knud Damgaard sagde, at der var en aftale umiddelbart før regeringsskiftet. Der vil jeg gerne komme med en lille korrektion: det var ikke en aftale, det var en orientering fra den daværende boligminister til flere boligpolitiske ordførere, inklusive min ringhed. Der lå ingen aftaler, og det vil hr. Knud Damgaard kunne få bekræftet hos den tidligere boligminister.

Jeg vil godt bekræfte, at der er interesse nok for andelsboliger, så der er ingen fare for, at det skal gå ud over beskæftigelsen.

Jeg vil godt ud over de argumenter, der i øvrigt er kommet frem vedrørende andelsboliger, sige, at når der nu betales de beløb, som der gør, til støttet byggeri, hvoraf andelsboliger er en del, så synes jeg nok, det er rimeligt, at en så stor del af landet som muligt får glæde af de støttemidler, og det vil man efter min opfattelse lettere kunne få i de mindre kommuner igennem byggeri af andelsboliger. Jeg siger ikke, at det er argumentet, men det er i hvert fald ét af de argumenter, som godt kan bruges og skal bruges i den forbindelse.

[Boligministeren]

Det har været diskuteret meget, hvilken situation landsbyggefonden vil være i efter gennemførelsen af disse lovforslag. Dertil vil jeg sige, at de beregninger, vi har, viser, at fonden allerede i 1983 vil få nøjagtig det samme beløb til disposition, som den har haft tidligere, og i årene efter vil den få væsentligt større beløb, når disse lovforslag er gennemført, så jeg kan ikke se, at det skulle blive det helt store problem.

Med hensyn til de beløb, der af det private udlejningsbyggeri skal bindes i Grundejerns Investeringsfond, har vi fremsat forslag herom for at prøve at skabe balance mellem de krav, man jo kan have om, at beløbene bliver brugt, og om at kontrollere, hvilke midler det drejer sig om, og alligevel at åbne mulighed for at opsamle de midler. Jeg er da åben for en diskussion om, hvorvidt man eventuelt kunne binde pengene andre steder, men jeg må samtidig tilføje, at det er min fornemmelse, at de forskellige private pengeinstitutter ikke er særlig interesserede i det. Men o.k., det er noget, vi kan se på under udvalgsbehandlingen.

Hr. Knud Damgaard var inde på mange flere ting, bl.a. byfornyelsen. Jeg skal erkende, at der ikke står ret meget om det i lovforslaget, men det kan jo hænge sammen med, at vi ikke har fremsat forslag om nedskæring af midlerne til byfornyelse. Regeringen og regeringspartierne anser byfornyelsen for lige så vigtig som den tidligere regering, og det var jo også baggrunden for, at samtlige 4 regeringspartier stemte for loven i anden omgang, da der var kommet forskellige ændringer, som hr. Knud Damgaard udmærket husker. Men det er da klart, at midlerne til byfornyelse, til sanering, vil være bestemt af, i hvilket omfang vi kommer igennem med det lovforslag, det her drejer sig om, og i den forbindelse kunne jeg da forestille mig, at vi eventuelt afsætter nogle specielle beløb til byfornyelse. Der har været en diskussion i pressen om, hvorvidt det var den gamle saneringslov, der tog alle midlerne. Jeg vil gerne være med til at diskutere, om man skal afsætte et bestemt beløb til byfornyelse, så vi virkelig får gang i det. På den anden side må det siges, at netop den blide, bløde igangsætning af byfornyelsen vel var noget, alle partier var enige om, da vi vedtog loven her i forsommeren. Det vil jeg gerne være med til at drøfte under udvalgsbehandlingen.

Det blev også sagt – nu er det ikke det, der er til behandling, men det er ret snævert knyttet dertil, det skal jeg erkende – at vedligeholdelsesfradraget er asocialt. Hertil kan jeg sige, at det forslag vil komme til at gå ud på, at det bliver et fradrag i skatten, ikke i indkomsten. Jeg ved ikke, om jeg behøver at gentage det, men jeg har sagt flere gange i hvert fald til folk, der har spurgt mig, at det bliver et fradrag i skatten, og det mener vi er en imødekommelse til socialdemokratiet.

Fru Agnete Laustsen stillede også en række spørgsmål. Jeg må beklage, at jeg ikke kan svare på dem alle sammen her og nu, men jeg vil meget gerne gøre det i udvalget.

Med hensyn til byggesagsforenkling og forenkling i det hele taget inden for administrationen af byggeri er vi ret langt fremme med et udvalgsarbejde. Vi håber at kunne komme med et udspil engang efter nytår. Jeg vil ikke i dag sætte dato på, men det bliver forhåbentlig forholdsvis kort efter nytår. Jeg vil godt tilføje, at ikke kun boligministeriet, men også en række andre ministerier er involveret. Så vidt jeg er orienteret, er det et arbejde, der har været i gang et stykke tid. Netop fordi forskellige myndigheder og ministerier er involveret, har det åbenbart trukket ud, og derfor vil vi i hvert fald gerne på det område, vi sidder på i boligministeriet, komme med nogle forenklinger meget, meget hurtigt. Det skal bare være et tilsagn.

Der blev spurgt om en lånegarantiordning. Det er også noget, jeg meget gerne vil kigge på under udvalgsbehandlingen. Jeg er klar over, at der er et problem med hensyn til udbetalingen i forbindelse med andelsboliger.

Der er også spurgt vedrørende brandsikring. Der har jeg ikke noget konkret tal, men et usikkert skøn kunne tyde på, at det ligger på 1,5–2 mia kr., og det er klart, at det ikke er noget, vi uden videre kan trække ud af den blå luft.

Ellers skal jeg selvfølgelig takke fru Agnete Laustsen for de bemærkninger, der er kommet, og jeg vil gerne både til fru Agnete Laustsen og til hr. Fogh Rasmussen sige, at jeg er enig i, at tiden ikke er inde til at gennemføre huslejeregulering over hele landet.

Hr. Fogh Rasmussen var inde på finansiering af andelsboliger og spørgsmålet om beskæftigelsen i disse forslag. Det gik vel nærmest på de forslag, der har med hensættelser

[Boligministeren]

at gøre. De foreløbige beregninger, jeg er i besiddelse af, tyder på, at vi kommer op på ca. 1.800 mandår bare på grund af de hensættelsesbeløb, der kan bruges i forbindelse med det private udlejningsbyggeri.

Hr. Pelle Voigt brugte nogle meget kraftige udtryk, talte om en meget kraftig standardforringelse osv. Jeg tror nok, det er lidt af en overdrivelse. Hvis ikke jeg har misforstået hr. Pelle Voigt fuldstændig, så har jeg en fornemmelse af, at han ikke umiddelbart vil stemme for de 5 lovforslag her.

Hr. Thorndahl stillede en række spørgsmål, som jeg også gerne vil besvare under udvalgsbehandlingen. Jeg vil gerne sige med hensyn til indeksobligationskursen, at når der i lovforslaget er taget udgangspunkt i kurs 60, så er det af den simple grund, at på det tidspunkt, vi lavede beregningerne, lå kursen omkring 60. Den har i mellemtiden taget et sving ned omkring 50, men jeg har selvfølgelig med glæde bemærket, at den i de senere dage er på vej op igen, forhåbentlig til kurs 60. Jeg ved ikke, hvor kursen lander. Hvis jeg bare vidste det, var det væsentligt lettere at lave disse besparelsesforslag. Som sagt skulle det udvalgsarbejde, vi har i gang, gerne resultere i, at man får lidt mere overblik over, hvad det er for noget, hvordan det er bygget op, og at disse obligationer bliver lidt mere kendt.

Hr. Dræbye vil jeg gerne sige tak for tilsagnet om forhandling. Jeg kan da godt se, at sådan som hr. Dræbys holdning er her og nu, kan det knibe med et par af lovforslagene, men jeg behøver ikke gentage, at vi er indstillet på at forhandle, selvfølgelig også med hr. Dræbys parti. Jeg vil da gerne i den forbindelse sige, at jeg mere oplevede hr. Dræbys bemærkninger som en invitation, end jeg oplevede hr. Knud Damgaards bemærkninger. Men det er et andet spørgsmål, som jeg skal vende tilbage til om lidt.

Hr. Kaj Poulsen havde også flere spørgsmål, som jeg håber at han vil gentage under udvalgsbehandlingen. Der var dog et spørgsmål om licitationsreglerne. Som jeg sagde før, har jeg i sinde at fremlægge dem meget hurtigt i boligudvalget. Det, spørgsmålet vel nok gik på, var, om alle umiddelbart er omfattet af de nye regler. Dertil kan jeg sige, at jeg har en fornemmelse af, at det vil blive meget vanskeligt at få andelsboliger med, fordi det ofte er mindre grupper af håndvær-

kere, der står for den slags ting, og det har jeg ikke spor imod. Skulle det ud i offentlig licitation eller anden form for licitation, så mener jeg, at det ville give nogle særlige problemer, og derfor er vi indstillet på at lave undtagelser på dette område.

Hr. Svend Andersen havde også nogle bemærkninger. Jeg ved ikke rigtig, hvordan hans bemærkninger om store besparelser, hvis man gennemførte huslejeregulering over hele landet, skal forstås, men hvis de skal forstås på den måde, at der er et enkelt tilfælde i Holbæk, hvor der kunne være nogle store besparelser, vil jeg bare sige, at det eksempel har jeg hørt mange gange, men det er endnu ikke lykkedes mig at få andre eksempler. Det kan være, at hr. Svend Andersen kan give mig andre eksempler.

Fru Lissa Mathiasens spørgsmål har jeg ikke rigtig mulighed for at kommentere. De tal, der blev oplyst om, hvor meget det ville gå ud over boligydelsen, er det første gang jeg hører, og derfor er det lidt svært, men jeg skal gerne prøve på at regne tallene efter, hvis jeg må få dem i udvalget.

Der er blevet talt meget om lugejern og planteske, og jeg ved ikke hvad. Jeg vil godt gentage, at vi er indstillet på at forhandle, og jeg tror, at der vil vise sig muligheder for at nå et fornuftigt resultat. Jeg vil endnu en gang appellere til socialdemokratiet, til hr. Knud Damgaard, om at trække i arbejdstøjet, så vi kan få et resultat ud af det. Jeg har ikke spor imod, at der med hensyn til det, vi får ud af denne havevandring, kommer en enkelt rød rose imellem, men det vigtigste er, at der er en firkløver i bunden, at firkløveren er grundlaget for det.

Knud Damgaard (S):

Jeg har kun nogle enkelte kommentarer til noget af det, jeg selv sagde.

Til fru Agnete Laustsen vil jeg gerne sige, at mine bemærkninger om det, det koster pensionisten i den type bolig, jeg nævnte, nemlig 1.000 kr., er rigtige, for de beregninger, der er foretaget i forvejen, har indkalkuleret den forskel på nedsættelsen fra 100 til 92 pct., som ikke forekommer her. Dette kan bekræftes under vort udvalgsarbejde. Jeg er sikker på, at regnemaskinerne vil komme til samme resultat.

[Knud Damgaard]

Der er talt om et forhold, som er vigtigt for socialdemokratiet, nemlig spørgsmålet om indeksobligationernes praktiske forhold også i 1983. Det er klart, at det får mig til at spørge boligministeren, om der for det hurtigarbejdende udvalg er fastlagt en deadline, som muliggør, at man også kan overveje det af mig stillede forslag om at friholde indeksobligationerne for formueafgiften i 1983.

Hr. Fogh Rasmussen nævnte de ikke opfyldte kvoter for ungdomsboliger i 1982. Jeg skal bare sige, at det var man klar over, man vidste det og ville overføre det, der resterede, til 1983.

Jeg er overordentlig glad for hr. Dræbyes helt klare bemærkninger vedrørende spørgsmålet om særskattens placering. Efter det, der er sagt fra den side, må det hermed erklæres, at det forslag er faldet til jorden.

Hr. Dræbyes bemærkninger om de sociale følger af boligsikringen m.v. godtgør for mig, at der også på dette punkt er åbnet for ganske klare ændringer af de udspil, regeringen er kommet med. Tilbage er naturligvis fortsat en hel masse ting, som vi er nødt til at kigge på, og som jeg allerede har udtalt mig om.

Jeg vil godt sige til hr. Pelle Voigts bemærkninger om de overordnede politiske hensyn, at ingen skal være i tvivl om, at også vi ønsker denne regering væltet, men det forudsætter unægtelig, når vi står over for en lovgivning af denne art med stærke sociale nedskæringer, som kan afpareres, at der er nogen udsigt til, at denne regering vil falde, hvis vi sidder med hænderne i skødet. Der er den forskel mellem SF og socialdemokratiet, at vi i september måned, idet vi vedkendte os nødvendigheden af en økonomisk sanering, lagde et forslag frem, der indebar både besparelser og fornuftige tanker om indkomstpoltiske løsninger. Det har vi ikke glemt. Det vedkender vi os fortsat ansvaret for. Det, vi har været chokeret over ved regeringens udspil, er det aftalebrud, der lå i indgrebet over for arbejdsmarkedets parter, og de store besparelser med det asociale indhold. Vi kommer nu til et område, hvor det er muligt at afparere disse asociale indgreb på en rimelig måde og få tilgodeset væsentlige sider, så vi vil under det praktiske udvalgsarbejde se, hvor langt vi kan komme. Håbet kan være lille eller stort, men vi vil prøve, hvor langt vi kan komme.

Til slut, hr. formand: der tales så meget om regeringens forventning om et rentefald. Har man spekuleret over, at en rentenedsættelse på 2 pct. inden for rammen af regeringens erklærede mål om en inflationsdæmpning på 4 pct. giver en stigende realrente på sammenlagt 2 pct.?

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Det er kun en kort bemærkning til hr. Knud Damgaard, for at der slet ikke skal være nogen misforståelse os imellem. Jeg betvivler ikke, at regnestykket, som det er opstillet, er rigtigt, men benyttede bare anledningen til at gøre opmærksom på, at man blot begrænser stigningstakten, ikke foretager nogen som helst form for nedskæring i boligydelsen til pensionister, som jeg vil gøre opmærksom på fortsat udbetales 100 pct.

Pelle Voigt (SF):

I mit første indlæg tror jeg at det lykkedes at gøre det klart, at der ikke er belæg for nogen af de udtalelser, der har været fremsat bl.a. fra ordføreren for socialdemokratiet i de sidste dage om, at der her i folketinget skulle eksistere et flertal for en særlig udformning af en beskatning af livsforsikringselskaber og pensionskasser i form af realrentebeskatning, fordi SF anser det at få fjernet denne regering og få fjernet denne regerings nedskæringspolitik over for almindelige mennesker for at være politisk overordnet i forhold til spørgsmålet om at få en sådan skat igen.

På den baggrund vil jeg godt spørge socialdemokratiets ordfører, hr. Knud Damgaard, om jeg har misforstået ham, eller om det forholder sig sådan, at socialdemokratiet faktisk nu i dette afgørende spørgsmål, hvis man kan få en indrømmelse med hensyn til indeksobligationernes friholdelse, lægger op til et økonomisk forlig med denne regering, som vil bane vej for yderligere nedskæringer, som vil bane vej for yderligere attentater mod den almindelige befolkning. Er det nu socialdemokratiets politik? Er det den nye linje, som vi skal opleve, hvor socialdemokratiet bevæger sig fra opposition ind i et samarbejde med denne regering? Er det sådan, at hr. Knud Damgaard nu vil acceptere de nye herremænd, blot han får lov til at

[Pelle Voigt]

pusle rundt i haven med sin planteske og sit rivejern?

Dræbye (RV):

I marts måned havde vi en længere debat om det almennyttige boligbyggeris omfang, og jeg føler, at det, jeg nu siger, i nogen grad er en gentagelse af den samme argumentation. Derfor skal jeg også gøre det forholdsvis kort.

I 1982 vil det almennyttige boligbyggeri, de almennyttige ældreboliger og ungdomsboligerne udgøre omkring 70 pct. af det samlede boligbyggeri. I de sidste større boligaftaler regnede man med, at det almennyttige boligbyggeri udgjorde omkring en tredjedel af det samlede boligbyggeri. Jeg synes derfor, at der skal meget mod til at hævde, at en ændring af det almennyttige boligbyggeris vilkår, som bringer det almennyttige boligbyggeri ned på omkring 60 pct., måske endda godt 60 pct., af det forventede boligbyggeri i 1983, er et meget hårdt anslag mod det almennyttige boligbyggeri. Jeg synes, der skal et godt bryst til at hævde det, og det bliver i hvert fald ikke mere rigtigt af, at det bliver gentaget.

En konkret bemærkning til debatten om lejeforhøjelser i de private udlejningsejendomme. Jeg bed mærke i, at boligministeren nævnte, at der var en betydelig beskæftigelsesmæssig effekt af denne lejeforhøjelse. Det forudsætter som bekendt, at pengene anvendes til vedligeholdelsesarbejder. Derfor synes jeg, det er vigtigt i det udvalgsarbejde, vi får om disse lovforslag, også at få øget lejernes indsigt med den konkrete anvendelse af beløbene til vedligeholdelsesarbejder. Her tror jeg, at den bindingsform, som jeg skitserede, vil være mere anvendelig.

Jeg synes i øvrigt, at boligministeren – i udvalgsarbejdet, jeg kan næppe få det i dag – ud fra de bemærkninger, der kom om beskæftigelseseffekten af regeringens forslag, må love os en samlet oversigt over de beskæftigelsesmæssige konsekvenser af regeringens boligpolitik i det hele taget. Jeg vil gøre opmærksom på, at i hvert fald på to områder gør boligministeren sig skyldig i misforståelser, når det drejer sig om de beskæftigelsesmæssige konsekvenser.

Regeringen har til det politisk-økonomiske udvalg oplyst, at beskæftigelseseffekten af en vedligeholdelsesfradragsskema i 1983 ville

være 8.000 mand. I øjeblikket er beskæftigelsen ved tilskudsordningen til energibesparelser på omkring 10.000 mand, og der er i øvrigt gennemført et sådant antal varmesynsrapporter, at man må regne med en stigning i 1983. Derfor synes jeg kun, man kan konkludere, at følger man umiddelbart regeringens politik, nemlig at afskaffe energistøtteordningen og gennemføre et vedligeholdelsesfradrag, vil det i sig selv indebære en nedgang i beskæftigelsen på i hvert fald 2.000 mand på årsbasis.

Det andet punkt, hvor boligministeren tager fejl, er i spørgsmålet om landsbyggefonden og udbetalingerne fra landsbyggefonden til de almennyttige boligafdelingers vedligeholdelsesarbejder. Hvis man skal opnå den besparelse, som er forudsat i lovforslaget, på 190 mill. kr., er det i hvert fald ifølge den opgørelse, som Boligselskabernes Landsforening har lavet, en reduktion af de trækningsmuligheder, afdelingerne i almennyttigt boligbyggeri har, på omkring 100 mill. kr. Forudsatte man nu, at der slet ikke var anden finansiering – ikke lånefinansiering, ikke huslejeforhøjelser eller noget anden – forbundet med disse vedligeholdelsesarbejder, ville dette i sig selv give en nedsættelse af beskæftigelsen med 600–700 mand om året. Men man har nok regnet med, at der er anden finansiering, så det snarere løber op i en reduktion på et par tusind mand om året. Derfor synes jeg, det er vigtigt, at boligministeren nu klargør, om den opfattelse er rigtig, som ikke kun Entreprenørforeningen og Håndværksrådet giver udtryk for i Politiken i dag, men som også Praktiserende Arkitekters Råd i en henvendelse direkte til boligministeren har givet udtryk for, at der er alvorlig risiko for beskæftigelsen i selve regeringens boligpolitik. Vi er nødt til at have en samlet oversigt, så vi kan få dette klarlagt. Der er for mange betænkeligheder og for mange indvendinger til, at boligministeren kan slippe for at redegøre for de beskæftigelsesmæssige konsekvenser.

(Kort bemærkning).

Knud Damgaard (S):

Jeg troede egentlig, jeg sagde det klart nok med hensyn til socialdemokratiets stilling til dette kompleks af lovforslag. Vi er – og har hele tiden sagt, at vi ønskede at være – en

[Knud Damgaard]

saglig opposition. I dette saglige indgår selv-sagt vort ønske om, at denne regering skal væltes snarest muligt. Nu har vi konstateret, at et af de grundlæggende forslag, der er lagt frem af regeringen, er faldet til jorden. Jeg går ud fra, at hvis dette er et kabinetsspørgsmål, vil boligministeren bekendtgøre dette her og nu – eller overvejelser om det.

Vi tror ikke på, at regeringen falder på denne sag. Derfor er det vores pligt – og jeg mener egentlig også SFs pligt – at gøre alt, hvad vi kan, for at sikre det, vi grundlæggende er enige om, nemlig at der ikke finder denne fortsatte sociale afsporing sted, at vi opnår de faktorer indbygget i disse politiske løsninger, der betyder, at byggesektoren rettes op, der betyder, at det almennyttige byggeri kan fortsætte på en rimelig måde, der betyder, at også beskæftigelsen i forbindelse med ejerboliger kan komme i gang.

Dette er rent praktisk politik, og det er ud fra det grundsynspunkt, jeg har sagt det, jeg har sagt her.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg takker hr. Knud Damgaard for det klare svar. Det overrasker mig, at man så hurtigt skulle se socialdemokratiets opposition reduceret til rollen som den gamle gartner ud fra en tro på, hvad regeringen vil gøre til et kabinetsspørgsmål eller ej. Hvis vi lader os dirigere rundt af den slags fornemmelser, vil det jo være umuligt nogen sinde at få regeringen fjernet.

Jeg synes også, jeg vil minde hr. Knud Damgaard om, hvem det er, der skal betale for disse ting, hvem det er, der skal betale for den socialdemokratiske saglighed i denne sag ved, at denne regering i dette helt afgørende spørgsmål, som vil blive gjort til et kabinetsspørgsmål, og som drejer sig om meget, meget store økonomiske midler, nu får muligheden for igennem et samarbejde med socialdemokratiet at etablere et flertal, hvor den ellers ikke ville have haft det.

(Kort bemærkning).

Knud Damgaard (S):

Jeg kan kun konstatere, at hr. Pelle Voigt ikke kan garantere mig, at regeringen falder på disse forslag. Det ser ud til at være kom-

plet ligegyldigt for SF, om det, man kalder de asociale forslag, bliver gennemført eller ej. Hvis man ikke er ligeglad med det, må man prøve at virke for, at disse vildskud og tidsler trækkes op. Det er det, vi vil gøre et forsøg på. Vi må se, hvordan det går. Viser det sig under udvalgsarbejdet, at hr. Pelle Voigt har ret i, at regeringen kan falde, så skal vi meget gerne være med til at skubbe til læsset.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Der var ikke råd til at komme ind på socialdemokratiets forslag i første runde, så det vil jeg godt gøre nu.

Jeg synes, forslaget er temmelig beskedent, ja, det nærmer sig nærmest det selvudslettede, i hvert fald hvis man sammenligner med, hvad socialdemokratiet foreslog ikke sidste gang, men forrige gang partiet var i opposition, nemlig under VKR-regeringen fra 1968 til 1971. Dengang fremlagde socialdemokratiet et boligpolitisk program herinde, som vistnok er det mest perspektivrige, socialdemokratiet nogen sinde har fremlagt. Dengang hed det, at kvoten for det almennyttige byggeri skal øges, og den skal øges kraftigt, den skal nemlig øges til 20.000 almennyttige boliger om året. Hvorfor så kun 12.000 nu?

Dengang hed det også, at det er nødvendigt med en langtidsplanlægning inden for boligsektoren, inden for boligbyggeriet. Ja, men det er jeg da helt enig i. Er det ikke nødvendigt længere? Hvorfor er det ikke nødvendigt i dag? Dengang sagde socialdemokratiet: det er nødvendigt, at vi laver en planlægning, og at vi bl.a. laver en planlægning for en geografisk rimelig fordeling af det almennyttige byggeri på 20.000 boliger – altså ikke af de 12.000 nye hvert år. Det troede jeg stadig væk var nødvendigt. I de københavnske omegnskommuner er det jo sådan, at der er en række, der overhovedet ikke har bygget almennyttigt boligbyggeri, og hvor kun 2–3–4–5 pct. af den samlede boligmasse er almennyttigt boligbyggeri. Der er andre kommuner, der har 60–70 pct. almennyttigt boligbyggeri. De første kommuner eksporterer lavtlønsfamilierne til de andre kommuner, der så fremfor at påpege problemerne laver et stop for folk, der ikke tjener mere end 3,3 gange huslejens størrelse. De kan simpelt hen bare ikke komme ind i byg-

[Anne Grete Holmsgård]

griet. Der er i dag endnu mere behov end nogen sinde for, at man laver en geografisk rimelig fordeling af de almennyttige boliger.

Dengang hed det også, at statens bygge- og boligfond skal udvides med store bevillinger på de årlige finanslove, og de penge skal bl.a. bruges til jordkøb, til byggemodning, til lån til overtagelse af private udlejningsejendomme. Ja, man forestillede sig faktisk, at man gennem lån til disse formål på op til 90 pct. af udgifterne kunne gå i gang med en afprøvetisering af hele den gamle udlejningsmasse. Hvorfor mener man ikke det mere?

Nu vil jeg ikke tage alle punkterne op – jeg tror, der er et par og tyve punkter – men jeg kan da sige, at der er mange af de øvrige punkter, der også var ganske perspektivrige, og som jeg egentlig synes var et stort fremskridt, når man tænker på det mismask, som socialdemokratiet var med til at lave sammen med det radikale venstre, venstre og konservative i 1966, og som man øjensynlig havde fået kolde fødder med hensyn til her i 1970 – den 3. november, tror jeg det var – da man fremsatte dette forslag, som på mange måder var udmærket. Der skete bare ikke noget bagefter. Socialdemokratiet rendte fra det hele bagefter.

Man kan selvfølgelig sige, at denne gang laver de i hvert fald ikke overbud. Denne gang drejer det sig ikke om at få pudset profilen så kraftigt op, at man ikke kan stå ved det bagefter.

Man har lagt profilen så lavt, at der skulle være en rimelig chance for, at man i det mindste kunne holde, hvad man lovede.

Hvad er det så, man foreslår? Ja, man foreslår for det første en udformning af den kommende beskatning af livsforsikringselskaber og pensionskasser, der giver disse en særlig interesse i at købe indeksobligationer. Det er mildest talt meget vagt, hvad man siger her, og det kan ikke opfattes anderledes end som en udstrakt hånd til regeringen. Her er man virkelig villig til at samarbejde, her er man virkelig villig til at lægge et sikkerhedsnet ud under den borgerlige regering, selv om man i øvrigt – som hr. Knud Damgaard står og siger her – hellere end gerne vil have den bragt til fald hurtigst muligt. Her var faktisk chancen for at gøre det.

Det andet, man foreslår, er, at den sociale pensionsfond og andre offentlige fonde skal gives hjemmel til og særlig tilskyndelse til at

gå ind og købe indeksobligationer. Jeg kan ikke forstå det som andet end en type offentlig subsidiering af indeksobligationerne. Jeg vil godt sige, hvad jeg tidligere har sagt om hele spørgsmålet om indeksobligationer, at hvis man ønsker indeksobligationer – jeg mener, at de kan egne sig til det private boligbyggeri, men ikke til det almennyttige boligbyggeri – så er der kun én mulighed for at gøre dem konkurrencedygtige på markedet, og det er ved at lave en almindelig fremrykning af beskatningen af pensionskasserne og forsikringsselskaberne. Det er simpelt hen den eneste måde, hvorpå man kan gøre dem konkurrencedygtige på markedet. Det ved socialdemokratiets skatteeksperter også godt, men de kryber uden om den varme grød.

Socialdemokratiet foreslår, som jeg har sagt, at kvoten for det almennyttige byggeri fastholdes til 12.000 boliger. Jeg synes virkelig, det er enestående. Det svarer jo til at stemme imod regeringens fremsatte forslag. Er det virkelig de eneste perspektiver, man har inden for den sektor, som man i stor udstrækning betragter som sit eget politiske flagskib?

Ja, det foreslås også, at ungdomsboligkvoten skal være på 3.000 boliger, og at man skal sikre den fortsatte tilbageføring af de beløb, som lejerne i det ældre almennyttige byggeri indbetaler til landsbyggefonden. Men det er der jo heller ikke noget nyt i; det er jo også bare at stemme nej til det, regeringen har foreslået.

Er der virkelig ikke mere at byde på? Jo, så kommer vi ned til byfornyelsen. Her foreslår man, at der skal sikres stigende bevillinger til byfornyelsesarbejder. Det er i hvert fald nyt, for i det finanslovsforslag, den socialdemokratiske regering udarbejdede her i sommer, havde man såmænd afsat nøjagtigt det samme beløb, som den borgerlige regering har afsat til byfornyelse. Men det er da rart, at man nu er kommet på andre tanker. Det kunne være interessant at vide, hvor meget det så er, der skal afsættes. For guderne skal vide, at med det beløb, der blev afsat af den gamle socialdemokratiske regering, kommer der i hvert fald ikke gang i byfornyelsesaktiviteten.

Man foreslår, at tilskudsordningen til energibesparende foranstaltninger skal videreføres. Vi har aldrig været særlig tilhængere af den, vi har altid ment, man skulle give et

[Anne Grete Holmsgård]

påbud om over en årrække at sørge for energibesparende foranstaltninger.

Endelig foreslår man ensartet lejelovgivning – det har socialdemokratiet stemt for tidligere – og så foreslår man, at lejerne skal have reel medindflydelse på vedligeholdelsespengenes anvendelse. Det er faktisk det eneste, der virkelig er nyt. Derfor er det meget deprimerende, når man kigger om i bemærkningerne, at se, at der faktisk ikke står en snus om, hvad det er, man mener, og hvordan man vil sikre lejerne den reelle indflydelse på vedligeholdelsen.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal kun sige til VS' ordfører, at det må jo være rart, at man kan gå tilbage til 1960erne for at drage sammenligning med, hvad der sker i 1982 – og så fuldstændig undlade at lade sig forvirre af, hvad der er sket i samfundet siden. Det må være pragtfuldt at kunne gøre det, men vi misunder ikke ordføreren det.

Jeg takker boligministeren for svaret vedrørende licitationscirkulæret. Ministeren fortalte nu, at det, det drejede sig om, altså ikke, som det står heri, var alt støttet byggeri. Man skulle holde private andelsboliger uden for de regler om licitation. Det synes jeg lyder overordentlig spændende. Det siges, at herved må der påregnes en større sikkerhed, end tilfældet er i dag, for, at et byggeri udføres til lavest mulig pris under hensyntagen til en betryggende sikkerhed for arbejdets gennemførelse. Hvor er det rigtigt, det, der står deri. Hvorfor i alverden vil man så lade fidusforetagerer blandt de private andelsboligforeninger bygge uden om licitationsregler, bygge fidusbyggeri, som man binder de kommende beboere i private andelsboliger til, fordi man har nogle tanker om, at andelsboliger er så og så godt? Det ligger langt ud over, hvad vi havde forestillet os kunne komme fra ministerens hånd.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg skulle nu ikke helt tilbage til 1960erne, hr. Kaj Poulsen, jeg skulle kun tilbage til 1970. Det var dengang, socialdemokratiet fremsatte det forslag, som jeg ridsede nogle af hovedpunkterne op i. Det er fuldstændig rigtigt, at der er rendt meget vand i åen siden

da – og navnlig er socialdemokratiets boligpolitiske profil blevet ganske og aldeles udvandet i forhold til det, den var, da man var i opposition under VKR-regeringen. Hvad er det så, der er forskellen? Ja, forskellen er, at dengang blev der faktisk bygget temmelig meget, i dag bliver der stort set ikke bygget noget. Der bliver stort set kun bygget svarende til kvoten for det almennyttige byggeri. Alligevel er man så beskedent, at man i dag kun foreslår 12.000 boliger, hvor man dengang foreslog 20.000 – til trods for at da var der faktisk et højt byggeri, højere, end vi har set det i mange år.

Hvad er forskellen i øvrigt? Ja, dengang sagde man, at midlerne fra bygge- og boligfonden skulle forrentes med 6,5 pct. Renten er selvfølgelig steget i mellemtiden, så dér tog jeg ikke socialdemokratiet på ordet. Det ville svare til, at de nu skulle forrentes med 10–11 pct.

Hvad er der ellers sket? Ja, der er sket det, at vi stadig væk har en kæmpe stor privat udlejningsmasse – med undtagelse af alle de ejerlejligheder, der er blevet udstykket siden da, og som socialdemokratiet har været med til at tillade udstykket. Vi har en situation, hvor lejerne stadig væk er retsløse, ikke bare i de uregulerede kommuner, men også i stor udstrækning inden for de regulerede kommuner.

Det er forskellen på forholdene dengang og i dag. Dengang mente socialdemokratiet altså, at det var betimeligt, og at det var på tide, at man tog initiativ til at afprivatisere den private udlejningsmasse. Det er virkelig sørgeligt, hvis man ikke stadig væk mener det.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal beklage over for VS, at jeg kom til at sige, at det var i 13 år, man ikke havde ladet sig forvirre af samfundsudviklingen. Det var kun 12 år.

Boligministeren (Bollmann):

Den sidste interne diskussion i venstre side af salen skal jeg ikke blande mig i, men jeg har en bemærkning til hr. Knud Damgaard vedrørende indeksudvalget. Det er et hurtigtarbejdende udvalg, som jeg håber kan komme frem til et resultat forholdsvis hur-

[Boligministeren]

tigt. Der står ikke nogen speciel dato i kommissoriet.

Med hensyn til vedligeholdelsesfradraget er der nok en lille misforståelse fra hr. Dræbyes side, men det er også lidt vanskeligt at diskutere det, når vi ikke har det konkrete forslag, så derfor er hr. Dræbye undskyldt efter min opfattelse. Det er rent faktisk sådan, at de ændringer, vi foreslår i varmesynsloven, kun drejer sig om ejerboligområdet, idet vi regner med at opretholde lovgivningen for så vidt angår udlejningsboliger. Det betyder, at den samlede beskæftigelse stadig væk vil være væsentlig større end de 10.000 mand, som hr. Dræbye taler om.

Med hensyn til besparelserne i forbindelse med landsbyggefonden vil jeg kun sige, at de tal, jeg har, siger, at landsbyggefonden vil kunne få det samme beløb til disposition, som den har i dag. Der sker jo dels en forhøjelse, dels en udvidelse af det antal boliger, det drejer sig om, da årstallet ændres fra 1965 til 1969. Det tror jeg også hr. Dræbye har læst.

Til hr. Kaj Poulsen skal jeg kun sige, at bemærkningen om fidusbyggeri må stå for hans egen regning. Jeg ved ikke, hvor langt hans fantasi strækker, men jeg vil ikke kommentere bemærkningen om fidusbyggeri.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Nu kan det jo konstateres, så det behøver vi ikke at bruge mange ord på, om det er rigtigt, at trækningsmulighederne for de almennyttige boligselskabers afdelinger i landsbyggefonden bliver reduceret med de 100 mill. kr. Boligministeren argumenterer nu med, at energistøtteordningen vil blive fortsat for udlejningsboliger. Det har en meget tæt sammenhæng netop med trækningsmulighederne for de almennyttige boligafdelinger i landsbyggefonden, så jeg går ud fra, at hvis boligministeren i det videre forløb må erkende, at der sker en reduktion af trækningsmulighederne for de almennyttige boligafdelinger i landsbyggefonden på de 100 mill. kr. – men det kan vi altså afprøve – så er der også problemer med den måde, hvorpå man i boligministeriet har beregnet beskæftigelsesvirkningerne ved fjernelse af energistøtteordningerne og ved disse ændringer, for så bliver de muligheder, det almennyttige udlejnings-

byggeri har for at iværksætte energibesparende foranstaltninger, tilsvarende mindre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketings beslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udenrigsudvalget (11/11 82):

Udtræder: Nør Christensen (CD)

Nyt medl.: Kruse Rasmussen (CD)

Udtræder: Kruse Rasmussen (CD)

Ny stedf.: Birgith Mogensen (CD)

Erhvervsudvalget (11/11 82):

Udtræder: Birgith Mogensen (CD)

Ny stedf.: Nør Christensen (CD)

Indfødsretsudvalget (11/11 82):

Udtræder: Dohrmann (FP)

Ny stedf.: Tove Niemann (FP)

Det energipolitiske udv. (15/11 82):

Udtræder: Arentoft (FP)

Nyt medl.: Ruth Andersen (FP)

Forsvarsudvalget (15/11 82):

Udtræder: Arentoft (FP)

Nyt medl.: Ruth Andersen (FP)

Udv. om offentlige arbejder (15/11 82):

Udtræder: Arentoft (FP)

Ny stedf.: Ruth Andersen (FP)

Udenrigsudvalget (15/11 82):

[Tredje næstformand]

Udtræder: Arentoft (FP)
Nyt medl.: Ruth Andersen (FP)

Skatte- og afgiftsudvalget (16/11 82):

Udtræder: Alfred Andersen (SF)
Nyt medl.: Hove Sørensen (SF)

Erhvervsudvalget (16/11 82):

Udtræder: Lilli Gyldenkilde (SF)
Nyt medl.: Tommy Dinesen (SF)

Uddannelsesudvalget (16/11 82):

Udtræder: Poulsgaard (FP)
Ny stedf.: Ruth Andersen (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 17. november 1982, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.55
